

RIIGIKONTROLL

Tegevusaruanne 2002

2002. aastal uuenesid
kaks Riigikontrolli töö lähtealust.
Uus Riigikontrolli seadus täpsustab
meie auditite eesmärki ja sisu
ning auditeeritavate ringi.

Samuti avalikustame nüüd koos
kontrolliaruandega auditeeritava
vastuse ettepanekute täitmise kohta.

Riigikontrolli strateegias seadsime
eesmärgid järgnevaks kolmeks aastaks.

Suurima muutusena ei küsi me
alati selle järele, kuidas on asjad
korraldatud ühes või teises asutuses,
vaid hoopis seda, kuidas on
riik lahendanud mingi
üksikisiku ees seisva
probleemi.

Sisukord

1. Riigikontrolli põhitegevus	6
1.1. Finantsaudit	7
1.2. Tegevusriskide audit	14
1.3. Tulemusaudit	22
1.4. Muu põhitegevus	33
2. Arendustegevus	35
2.1. Metoodika arendamine	35
2.2. Riigikontrolli välissuhtluse suunad	36
2.3. Kompetentsijuhtimine kui personali- ja palgapoliitika alus	39
2.4. Töökokkulepe kui läbimõeldud juhtimise vahend	41
2.5. Kodanik ja Riigikontrolli veebileht	42
3. Organisatsioon	44
3.1. Riigikontrolli struktuur	44
3.2. Teenistujate jaotumine osakonniti	44
3.3. Teenistujate haridustase, vanus ja staaž	45
4. Ressursid	46
4.1. Riigikontrollile eraldatud raha kasutamine	46
4.2. Tööaja kasutamine	52
5. Audiitori järelalusotsus	53
Lisad	55
Riigikontrolli töötajad aastal 2002	57
2002. aasta auditite loetelu	58
Kronoloogia 2002	63

RIIGIKONTROLL

Tegevusaruanne 2002

Hea lugeja!

Hoiate käes Riigikontrolli 2002. aasta tegevusaruannet. Siit leiate infot Riigikontrolli tegevuse ja tulemuste ning meie valdusse antud riigi ressurside kasutamise kohta. Arvame, et välisaudiitor ei tohiks nõuda auditeeritavatel enam kui seda, mida ta ise suudab. Soovitus “Käige meie sõnade, mitte meie tegude järgi” ei ole audiitorile kohane. Seetõttu oleme aruandes püüdnud teha end võimalikult arusaadavaks ja mõõdetavaks, et lugeja saaks lisaks infole meie kohta ka ideid, kuidas oma tööd avalikkusele selgitada.

2002. aasta tõi Riigikontrollile olulisi muutusi – Riigikogu võttis vastu uue Riigikontrolli seaduse, ametist lahkus üle nelja aasta Riigikontrolli tööd juhtinud riigikontrolör, samuti ajakohastasime oma auditistrateegiat.

Uus seadus täpsustas Riigikontrolli auditite eesmärki ja sisu, avades finants- ja tulemusauditi mõisted, laiendas meie auditeeritavate ringi Euroopa Liidu vahendite lõppkasutajatega ning kaotas Riigikontrolli tavaametnike eripensionid. Oluline uuendus on see, et nüüd avalikustame koos iga kontrolliaruandega ka ministri ja teiste osapoolte vastused auditiettepanekute täitmise kohta. See muudab meie diskussiooni avalikkusele jälgitavamaks ning suurendab nii meie kui ka auditeeritavate vastutust. Ehkki vastuste saabumine nõuab varasemast rohkem aega, on need ka senisest sisukamad.

Muutustest hoolimata jätkas Riigikontroll kolme auditisamba põhimõtte elluviimist, mida alustasime 2000. aastal. Finantsauditiga hõlmasime finantsaruande kõrval ka auditeeritava asutuse riigieelarve täitmise aruande. Senisest enam pöörame tähelepanu riigile tehtud kahju tuvastamisele ja kahju vältimiseks vajalikele kontrollisüsteemidele. Tegevusriskide auditites saavutasime stabiilsuse toetuste auditeerimisel. Viimase kolme aastaga oleme jõudnud põhjalikult analüüsida enam kui 30 toetuse maksmist kokku summas üle 1,5 miljardi krooni. Uusi kogemusi saime tegevuslubade ja riigihangete auditeerimisel. Täpsustasime tulemusauditi strateegiat ja koondasime oma tähelepanu viiele ministeeriumide piire ületavale valdkonnale: ettevõtluskeskkond, keskkonnakaitse, tervishoid, toimetulek ja õiguskaitse.

Teist aastat rakendasime töökokkuleppeid riigikontrolöri ja osakonnajuhatajate vahel. Tegu on juhtimisinstrumendiga, mis võimaldab aega läbimõeldult juhtida, seada realistlikke eesmärgi ja selgelt mõõdetavaid tulemusi. Meie senine kogemus lubab sellist juhtimisviisi soovitada ka teistele riigiasutustele.

Jätkasime aktiivset tegevust Euroopa Liidu vahendite auditeerimise vallas. Juba kolmas meie ametnik tutvub ligi pooleaastase stažeerimisprogrammi raames Euroopa Kontrollikojas Euroopa Liidu vahendite auditeerimise meetoditega. Auditimetoodika ühtlustamisega tegeleme ka kandidaatriikide kõrgeimate kontrolliasutuste ja Euroopa Kontrollikoja juhtide moodustatud auditikäsiraamatute töörühmas.

Riigikontrolli tegevust mõjutab praegu kaks olulist trendi. Ühelt poolt muutuvad üha tugevamaks ministeeriumide siseaudiitorid. See seab Riigikontrolli ette küsimuse – kui palju saame edaspidi tugineda neile ja kui palju peame ise teste läbi viima? Koostöö siseaudiitoritega muutub selles kontekstis ülioluliseks. Teisalt oleme tulemusauditi ja tegevusriskide auditiiga süvenenud teemadesse, mis on avalikkuse ja Riigikogu huviorbiidis ja kus lahendused sõltuvad poliitilistest valikutest. Siin muutub eriti tähtsaks meie oskus mõista, kuidas Riigikogu oma valikuteni jõuab, meie võime näidata seniste valikute tagajärgi ning pakkuda välja häid ja kasutatavaid lahendusi.

Riigikontroll institutsioonina ei saa olla targem kui selles töötavad inimesed. Viimane suurem pereheitmine oli aastatel 1999 ja 2000. Nüüd on enamik audiitoreid töötanud siin juba üle 3 aasta. See tähendab kogemusi ja oskusi probleeme märgata ja lahendada. Olen veendunud, et Riigikontrollis on tekkinud tugev meeskond, kelle arendamiseks tehtud investeeringud hakkavad lähiaastatel üha enam tagasi tooma.

Ehkki aasta oli keeruline, jätkasime valitud kursil ja teeme tänavugi tööd selle nimel, et maksumaksjal oleks üha kindlam tunne oma riigile loovutatud kroonide otstarbeka kasutamise suhtes.

Jüri Kõrge
Riigikontrolöri asendaja

1. Riigikontrolli põhitegevus

Riigikontroll on riigi audiitor, auditeerides avaliku sektori vahendite kasutamist. Riigikontrolli sihtrühmadeks, kellele meie töötulemused on eelkõige suunatud, on Riigikogu ja avalikkus.

Riigikogule anname aru, kuidas valitsus on riigi raha kulutades rahvaesindajate tahet ehk seadusi järginud. Sealjuures ei huvita Riigikontrolli mitte ainult formaalne vastavus seadustele, vaid samavõrra ka see, kas seadused ja valitsuse tegevus on piisavad, et tagada raha sihipärane ja otstarbekas kasutamine ning selline aruandlus, mis annaks kulutamisest adekvaatse pildi. Niisiis on Riigikogu puhul eesmärgiks teha ettepanekuid riigi juhtimise (s.o eelkõige maksumaksja raha kasutamise) parandamiseks.

Miks töötab Riigikontroll avalikkuse jaoks? Põhjus on ilmne – et riigi raha on alati maksumaksja raha, siis peavad avalikkuse ette jõudma ka Riigikontrolli audititulemused.

Riigikontrolli ülesanded on täpselt määratletud põhiseaduse ja Riigikontrolli seadusega. Tema pädevuses pole kedagi karistada; samuti ei teosta ta ise võimu, vaid abistab ettepanekuid tehes neid, kes otsuseid vastu võtavad.

Riigikontroll on sõltumatu institutsioon. See ei tähenda meelevaldset isetsustamist. Auditeeritavaid valdkondi valides püüme lähtuda oma peamise kliendi – Riigikogu – vajadustest ning juhendada põhimõttest, et auditeid tuleb teha valdkondades, kus esineb silmanähtavaid probleeme ja kus Riigikontrollil on võimalik maksimaalselt kasulik olla. Ka lähtume auditite valikul sellest, et tulemusi oleks võimalik üldistada valitsussektorile laiemalt.

Audititeemad selguvad seire tulemusena. See tähendab süstemaatilise teabe kogumist Riigikontrolli huviorbiidis olevate eluvaldkondade kohta, et saada ülevaade probleemidest ja riigi tegevusest nende lahendamisel. Peale uute audititeemade otsimise jälgime asjade käiku ka juba auditeeritud teemade puhul. Kui märkame, et probleemid pole lahenenud, võtame plaani järelauditi.

Aasta jooksul tehtud auditite põhjal koostab Riigikontroll igal aastal Riigikogule esitamiseks kokkuvõtliku aruande – ülevaate riigi vara kasutamise ja säilimise kohta eelmisel eelarveaastal.

Ehkki Riigikontrolli põhitähelepanu on pööratud audititele, s.o juba kujunenud olukorra hindamisele, on meil nii võimalus kui kohustus ka ise seda olukorda kujundada. Sel eesmärgil kommenteerime õigusaktide eelnõusid, osaleme töörühmades ning nõustame ametnike juhtimise, raamatupidamise, kontrollisüsteemide ja auditi ülesehitamisel. Riigikontrolör võtab oma ülesannetesse puutuvais asjus sõnaõigusega osa Vabariigi Valitsuse istungitest ja vastab Riigikogu liikmete arupärimistele.

1.1. Finantsaudit

Finantsauditit teeme kontrollimaks, kas asutuste finantsaruanded kajastavad nende majanduslikku olukorda õigesti ja usaldusväärset. Samuti hindame tehingute seaduslikkust ning asutuse finantsjuhtimist ja sisekontrolli.

Finantsaudit tugineb eeskätt riigieelarve seadusele, raamatupidamise seadusele, rahandusministri määrustele ning finantsarvestuse ja -aruandluse rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtetele.

Finantsauditit puudutav tähtsaim, riigieelarve seadusest tulenev ülesanne on avaldada **arvamust riigieelarve täitmise aruande kohta**, mille valitsus esitab Riigikogule kord aastas. Igal aastal teatab Riigikontroll, mil määral annab see aruanne parlamendile infot, kas valitsus on kulutanud raha vastavalt tema tahtele (sh eelarveseadusega sätestatud piirangutele) ning kas see aitab teha tegelikule olukorrale tuginevaid otsuseid järgmist eelarvet koostades.

Riigieelarve täitmise aruandele hinnangu andmiseks on igal aastal Riigikontrolli huviorbiidis:

- **ministeeriumide** ja valikuliselt nende valitsemisalade olulisemate asutuste aruanded;
- **põhiseaduslike institutsioonide** aruanded;
- **muud** riigieelarve täitmise aruande koosseisus esitatavad aruanded (nt ravikindlustus ja pensionid).

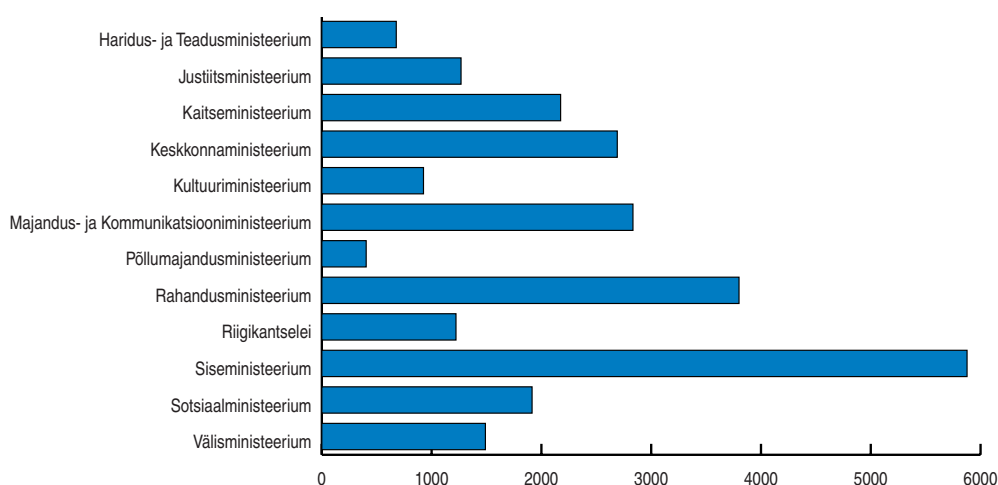
Eelmisel aastal andsime asutusi auditeerides hinnangu nende raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande õigsusele; üldhinnangut andmata tõime välja ka olulisemad tähelepanekud sisekontrollisüsteemi, finantsjuhtimise ja tehingute seaduslikkuse kohta. Tulevail aastail on plaanis finantsauditi ulatust laiendada.

Tegevuse mõjus	Tulemusauditi huviorbiit				
Tegevuse säästlikkus ja tõhusus					
Milline on tulemustest aruandmise kvaliteet?					
Milline on sisekontrolli ja finantsjuhtimise tase?					
Kas teave tehtud kulutuste kohta on õige?					
Kas tehingud on olnud seaduslikud?					
Kas tehingud, varad ja kohustused on raamatupidamises korrektselt arvele võetud?					
	2000	2004	2005	2006	

2002. aasta läbi finantsauditi prisma

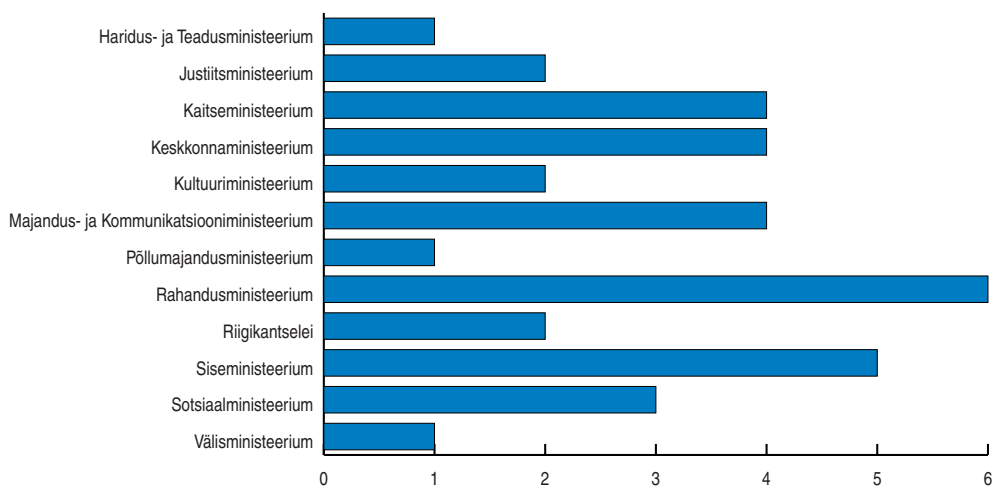
Möödunud aastal lõpetasime 35 finantsauditit (keskmine kestus 722 tundi), millega katsime 74% riigi koondbilansi mahust ja 55% eelarvekuludest (nende summade kasutamise sihipärasust uuris Riigikontroll valikuliselt ka tegevusriskide auditiga).

Audititundide jaotus ministeeriumide valitsemisalade lõikes 2002. aastal

Valitsemisaladest pälvis tavapäraselt kõige rohkem tähelepanu Rahandusministeeriumi oma (kokku 6 auditit), sest selle ministeeriumi osakonnaks on rahavooge haldav riigikassa ning allasutusteks maksutulude kogujad Maksu- ja Tolliamet. Suurema tähelepanu all oli ka Siseministeerium, eriti Politseiamet.

Auditite arv ministeeriumide valitsemisalade lõikes 2002. aastal

Riigikontrolli arvamust riigieelarve täitmise 2001. aasta aruande kohta arutati Riigikogus koos riigieelarve täitmise aruandega. Kuna riigieelarve täitmise aruande struktuuri 2002. aastal ei muudetud, tuli meil korrata eelmiste aastate ettepanekud, mis tuginesid valitsuse aruandluse rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtetele, märkides samas, et aruande informatiivsus ning ka esitatud info kvaliteet on eelmise aastaga võrreldes paranenud. Meie arvamus sai Riigikogult positiivse tagasiside.

Finantsauditi tulemusena antud hinnangud aastaaruannetele (kokku 31 hinnangut) jagunesid järgnevalt:

- “olulises osas õige ja õiglane ning vastav rahandusministri määrusele” – 3 aruannet (Justiitsministeerium, Teede- ja Sideministeerium ning Riigimetsa Majandamise Keskus);
- “olulises osas õige ja õiglane ning vastav rahandusministri määrusele, välja arvatud märkustena kajastatud asjaolude võimalik mõju” – 26 aruannet;
- “ei vasta rahandusministri määrusele” – 1 aruanne (Rahandusministeerium)¹;
- hinnangu andmata jätmise olulise ebaselguse tõttu – 1 aruanne (Kaitseministeerium)².

Hinnangud riigieelarve täitmise aruande koosseisus esitatud aruannetele olid märkustega, st olulises osas õiged ja õiglased, välja arvatud märkustena kajastatud asjaolude võimalik mõju.

INTOSAI³ auditistandardid, millest juhindub oma töös Riigikontroll, kirjeldavad arvamuse ehk järeldusotsuse liike järgmiselt: järeldusotsus peab ühemõtteliselt näitama, kas arvamus on märkusteta või märkus(t)ega ning viimasel juhul, kas see on märkus(t)ega teatud aspektides või eitav arvamus või on tegemist arvamuse andmisest loobumisega. Järelduste tegemisel ehk otsuse andmisel on võtmesõnaks olulisus – mõiste, mille hindamine kontrollitavas üksuses paneb koos auditi tõendusmaterjali kogumisega paika ka järeldusotsuse tüübi. Lühidalt on olulisuse määraks maksimaalne lubatav vigade arv, mil nad on veel aktsepteeritavad, st ei mõjuta raamatupidamisaruande kasutaja otsustusi.

¹ Meie hinnangul ei olnud Rahandusministeeriumi aastaaruanne õigusaktidega kooskõlas, sest aruandest olid välja jäetud ministeeriumi ühe osakonna (riigikassa) halduses olevad vahendid, mille osakaal oli oluline. Probleemile otsib õiguslikku lahendust ka riigiraamatupidamise ümberkorraldamise töörühm.

² Hinnang Kaitseministeeriumi aruandele jäi andmata, kuna põhivara, mis moodustas peamise osa ministeeriumi varadest, oli suures mahus inventeerimata ning esines teisigi puudusi raamatupidamisarvestuse korralduses. Kaitseministeerium on probleemist teadlik, nõustus ettepanekutega ning on asunud puudusi kõrvaldama.

³ International Organisation of Supreme Audit Institutions – Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon, mis tegutseb ÜRO egiidi all.

Kui audiitor leiab, et raamatupidamisaruanne on **olulises** osas kooskõlas üldtunnustatud arvestuspõhimõtetega, seaduste ja asjakohaste määrustega ning auditeeritav üksus on raamatupidamisaruannete kohta esitanud kõik olulised asjaolud, võib audiitor välja anda **märkusteta järelausotsuse**.

Märkus(t)ega järelausotsuse võib anda juhul, kui audiitori arvates on raamatupidamisaruannetes küll puudusi või pole auditi protseduurid olnud ammendavad, ent puudused ei ole sedavõrd olulised, et langetada eitav järelausotsus või jätta hinnang andmata.

Kui aga raamatupidamisaruanded sisaldavad nii suuri puudusi, et olulises osas ei kajasta auditeeritava üksuse finantsseisundit õigesti, tuleb audiitoril anda **eitav järelausotsus**.

Järelausotsuses **hinnangu andmata jätmise** tähendab seda, et on olemas nii määrava tähtsusega ebaselgus mõne auditeeritava valdkonna suhtes, et mõningate märkustega järelausotsus ei oleks täpne, aga samas puudub ka piisav info andmaks eitavat arvamust.

Meie tööpõhimõtted ja olulisemad auditid

Auditipüramiid – tugi siseaudiitoritelt

Kõige üldisemalt võib kõrgeima kontrolliasutuse auditi puhul eristada n-õ andmetel ja süsteemil põhinevat lähenemist. Esimesel juhul kontrollitakse auditit läbi viies ise asutuse tehingute õigsust ja põhjendatust, teisel juhul aga tuginetakse põhiosas olemasolevatele kontrollisüsteemidele (sisekontroll ja siseaudit) ning nende testimisele. EL-iga ühinemine esitab kandidaatriikidele finantskontrolli vallas selgeid nõudmisi, mis eeldavad liikumist süsteempõhise auditi suunas. Euroopas on selles osas kõige kaugemale jõudnud Riigikontrolli koostööpartner Hollandi Kontrollikoda. Lühidalt seisneb see mudel järgmises.

Vastavalt Hollandi raamatupidamisseadusele ei ole finantsaruannete auditeerimine mitte ainult Hollandi Kontrollikoja, vaid ka ministeeriumide siseaudiitorite ülesandeks. Säätlikkuse ja tõhususe huvides tugineb kontrollikoja arvamus finantsaruannete kohta võimalikult suures ulatuses siseaudiitori tööle.

Siseaudiitorid viivad auditeid läbi vastavas käsiraamatus kirjeldatud üheaotulistel alustel, nende tegevust koordineerib Rahandusministeeriumi valitsusasutuste auditi osakond.

Süsteempõhise, siseaudiitorite tööle tugineva kontrollimise kasuks räägib asjaolu, et taoline lähenemine nõuab vähem ressursse ning selle juures on võimalik ära kasutada organisatsiooni audiitorite süvateadmisi. Sellise lähenemisviisi rakendamise võimalikkust peetakse ka hea finantsjuhtimise tunnuseks.

Kuidas hinnata võimalusi kasutada Hollandi põhimõtteid Eestis?

Süsteemipõhisusest saab rääkida üksnes seal, kus on loodud toimivad sisekontrollisüsteemid. Eesti avalik sektor sellele tingimusele veel täielikult ei vasta, kuigi areng on ilmne: siseauditit on asunud koordineerima Rahandusministeeriumi finantskontrolli osakond; üha enam võib üksikute valdkondade auditeerimisel tugineda siseaudiitorite tööle; on suurenenud märkusteta järeldusotsuste arv; 2001. aastal tegid kolme ministeeriumi siseaudiitorid Riigikontrolliga finantsauditites koostööd ning edaspidi nende ring laieneb.

Ehkki Riigikontroll ei saa aastaaruannete auditis praegu veel siseaudiitorite tööle toetuda, sest reeglina ei ole need finantsaruandeid auditeerinud ning nende töö ei põhine süsteemsetel ja kõikehõlmavatel riskihinnangutel, lubavad eelkirjeldatud arengud oodata seda tulevikus.

Auditipüramiid ehk selline olukord avaliku sektori auditikorralduses, kus auditilähenedamist ühtlustades ja koostööd tehes saab iga kõrgema astme audiitor tugineda auditeeritava üksuse siseaudiitori tööle, on eriti oluline nn agentuuri tüüpi asutuste puhul, kus allüksusi on palju ja nad paiknevad üksteisest kaugel. Eelmisel aastal auditeerisime sedalaadi asutustest Politseiametit, mille alla kuuluvad 17 politseiprefektuuri ja 4 muud asutust. Tegu polnud tavapärase raamatupidamise aastaaruande, vaid raamatupidamise korralduse auditiga, mille tulemusena me aastaaruandele kokkuvõtvat hinnangut ei andnud, sest piiratud ressursside tõttu ei suutnud me kogu asutust auditeerida (meie tähelepanu all olid keskasutus ja neli prefektuuri).

Koostöö teiste auditipüramiidi kuuluvate üksustega ilmnas järgnevas:

- 2002. aasta sügisel viis Rahandusministeeriumi finantskontrolli osakond läbi nelja teise politseiprefektuuri raamatupidamise korralduse auditi, mille käigus vaadati ka Riigikontrolli soovitude rakendamist.
- Siseministeeriumi siseauditi osakond lülitas Riigikontrolli aruande alusel oma tööplaani Ida-Viru Politseiprefektuuri auditeerimise (seal oli ilmnunud mitmeid tõsisemaid probleeme).
- Politseiameti finantskontrolli talitus kontrollis 2002. aastal Tallinna Politseiprefektuuri, kus Riigikontrolli hinnangul oli samuti tõsisemaid probleeme, ja jälgis muid prefektuure auditeerides ka Riigikontrolli ettepanekute täitmist.
- 2002. aasta raamatupidamise korralduse auditi planeerimise käigus jagati seni vaatluse alt välja jäänud prefektuurid Riigikontrolli, Politseiameti finantskontrolli talituse ja Siseministeeriumi siseauditi osakonna vahel ning läbiviidavate kontrolliprotseduuride kavandamisel arvestati kõigi teiste audiitorite tehtud tähelepanekutega.

Kahtlemata on kirjeldatud koostöö veel kaugel täiuslikust, kuid see loob eeldused üleminekuks süsteemipõhisele auditeerimisele ja Politseiameti konsolideeritud aastaruannete auditeerimiseks ning võimaldab muuta nimetatud kontrolliüksuste töö tulemuslikumaks.

Koostöö teiste kõrgeimate kontrolliasutustega

Balti Kaitsekolledži audit

Riigikontrolli ülesandeks on kontrollida Eesti riigieelarve vahendite kasutamise seaduslikkust ja tulemuslikkust. Miks oleme auditeerinud Balti Kaitsekolledžit, mille puhul on tegu 3 Balti riigi ja 9 toetajariigi koostööprojektiga, mida peasjalikult on rahastanud toetajariigid?

2000. aastal auditeeris kolledži finantstegevust Rootsi Riigikontroll ja Eesti Riigikontroll oli vaatleja staatuses. Tänu sellele projektile kujunes meil välja pikaajaline koostöö Rootsi Riigikontrolliga. 2000. aastal valis Balti Kaitsekolledž audiitoriks Eesti Riigikontrolli ning alates 2001. aastast oleme igal aastal auditeerinud kolledži finantstegevust.

Kuna Balti Kaitsekolledži näol on tegu rahvusvahelise koostööprojektiga, siis oleme pidanud hinnangut andes lähtuma asjaolust, et lisaks Eesti õigusaktidele kehtivad kolledži puhul ka rahvusvahelised õigusaktid. Oleme välja toonud mitmeid probleeme, mis on eelkõige tingitud Balti Kaitsekolledži kui rahvusvahelise koostööprojekti eripärast. Neid välja tuues ja lahendades oleme teinud koostööd lisaks kolledžile ka Kaitse-, Välis- ja Rahandusministeeriumiga. Nii näiteks on lahenduse leidnud erisoodustuste ja külalislektorite maksustamine. Meie tähelepanekute tulemusena on paranenud raamatupidamisarvestuse üldine tase.

Et kolledži finantseerimine on alates 2004. aastast täielikult Balti riikide, sh Eesti kohustus, annavad meie auditid teada, kas eelarvevahendite arvestus on nõuetekohane ja varade säilimine tagatud. Ehk kas riik teab, mis teda ees ootab, kui kolledži finantseerimiskohustuse üle võtab.

Riigikassa audit

Rahandusministeeriumi riigikassa osakond mängib võtmerolli kogu riigieelarve vahendite haldamisel. Riigikassa toimib riigiasutuste pangana, kust tehakse väljamaksed ja kuhu laekuvad tulud. Samuti on riigikassa kohus teha investeerimistehinguid raha väärtuse säilimiseks. Kuna tegu on kogu riigi raha ja sadade tuhandete tehingutega, on eriti tähtis, et riigikassa kontrollisüsteem oleks tõhus ja piisav.

Riigikontroll on seni andnud hinnangu riigikassa halduses olevate vahendite olemi ja paigutuse aruandele. Sisuliselt tähendab see bilansis kajastuvate varade ja kohustuste olemasolu ja õigsuse hindamist aasta lõpu seisuga. 2002. aastal alustasime aga auditit, mis käsitleb riigikassa tegevust rahavoogude haldamisel, sh ka kontrollisüsteeme.

Selle uude auditi tegemiseks kaasasime auditiprotsessi väliseksperdi Taani Riigikontrollist. Meie koostööpartnerite kogemus aitas märkimisväärselt kaasa nii auditi planeerimisele, auditiprotseduuride läbiviimisele kui ka järelduste formuleerimisele. Eksperdi kaasabil võtsime esimest korda kasutusele tarkvara IDEA, mis on mõeldud suurte andmebaaside analüüsimiseks ja statistiliste valimite koostamiseks. Alates riigikassa auditist kasutame seda ka teistes finantsauditites.

Auditi tulemusena tegi Riigikontroll Rahandusministeeriumile kontrollisüsteemide täiustamiseks rea ettepanekuid, mille rakendamine tõhustab riigikassa kontrolli eelarvest tehtavate kulutuste seaduslikkuse üle ning muudab Vabariigi Valitsuse esitatava riigieelarve täitmise aruande senisest kvaliteetsemaks.

Finantsaudit meedias

Päevalehtede veergudel avaldati pensionikindlustusvahendite aruande, Statistika-, Pääste-, Politsei- ja Maksuameti ning Prokuratuuri ja Kultuuri-ministeeriumi auditi tulemused. Kõige enam pälvis tähelepanu Riigikontrolli hinnang ravikindlustusraha aruande kohta ja sellest tulenev kriitika Haigekassa aadressil (teemat käsitleti ka teleuudistes). Samuti avaldati uudis Riigikontrolli iga-aastasest kokkuvõtlikust aruandest, ülevaatest riigi vara kasutamise ja säilimise kohta.

Peale auditiuudiste kajastasid päevalehed meie audiitorite seisukohti ka muudes küsimustes. Kultuurkapitalis toimunu üle arutles Postimehe artiklis finantsauditi osakonna auditijuht Urmas Peterson. Finantsauditi osakonna peakontrolör Kaie Karniol kommenteeris ministeeriumide allasutuste raamatupidamise konsolideerimise kava ning ministrite autoliisimise kulusid. Omaette uudisena ilmusid ja ka tsiteerimist leidsid auditijuht Alo Lääne 2001. aasta tegevusaruandes avaldatud seisukohad ametnike lisatasude kohta.

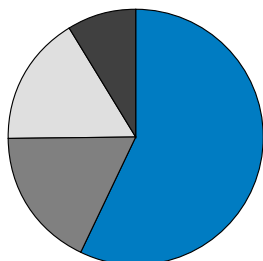
Lisaks jõudsid auditid Eesti Päevalehe, Postimehe ja Äripäeva *online*-väljaandesse ning agentuuride BNS ja ETA uudistesse.

1.2. Tegevusriskide audit

Tegevusriskide auditiga hinnatakse selliste kontrollisüsteemide toimimist, mis peavad tegema minimaalseks raha sihipärast ja seaduslikku kasutamist ohustavad riskid.

Loomulikult selgitatakse kontrollisüsteemide toimimist uurides välja ka konkreetseid juhtumid, mil on halvasti toimitud. Ent piirduda juhtunu sedastamisega oleks liiga lühinägelik – tuleb vaadata, mida on tehtud, et raiskamine, pettused ja hooletus oleksid võimalikult vähetõenäolised. Tuginedes senisele kogemusele ja viidetele riskialtimate tegevuste kohta, on Riigikontroll võtnud tähelepanu alla:

- riiklikud toetused⁴;
- tegevusload⁵;
- riigihanked⁶.

Toetuste auditeerimiseks läks 57,1%, hangete auditeerimiseks 16,4%, tegevuslubade auditeerimiseks 17,7% ja sihtaudititeks 8,8% audititele kulunud ajast.

Toetuse auditi põhiküsimused:

- kas regulatsioon määratleb üheselt, mis eesmärgiga, keda ja millistel tingimustel toetatakse?
- kuidas kontrollitakse taotleja õigust toetust saada?
- kuidas toimitakse siis, kui toetusesaaja või ka ametnik on tingimusi rikkunud?
- kas info toetuse väljamaksmise tingimuste ja saajate kohta on avalikkusele kättesaadav?
- kas sisekontrollisüsteem võimaldab hiljem hinnata väljamaksja toimingute seaduslikkust ja piisavust?

Tegevusloa auditi põhiküsimused:

- kas regulatsioon määratleb tegevusloa rakendamise eesmärgi(d) ja juhud;
- kas taotlejatele esitatavad nõuded on piisavad täitmaks loa rakendamise eesmärki?
- kas ametnikud kohtlevad loa taotlejaid ja omanikke võrdselt?

⁴ Toetused (v.a pensionid ja ravikindlustus) moodustavad 15% riigieelarvest ehk ligikaudu 5 mld krooni.

⁵ 2002. aastal korraldati 4 349 riigihanke konkurssi, millest vaidlustati 207 hanget. Hankelepinguid sõlmiti enam kui 7 mld krooni väärtuses.

⁶ Täpset ülevaadet tegevuslubadest pole, paljuski seetõttu, et eri õigusaktides nimetatakse sellesisu- lisi lubasid erinevalt ja ka mõistel “tegevusluba” on erinevad tähendused. Majandus- ja Kommuni- katsiooniministeeriumi arvestuste järgi jagas riik 2002. aastal enam kui sadat liiki tegevuslube, nii lubade liikidelt kui ka arvult edestas teisi seesama ministeerium koos oma valitsemisala asutustega.

- kas on tagatud järelevalve loaomanike tegevuse üle ja vajaduse korral rakendatakse sanktsioone?
- milline on loata tegutsemise tõenäosus ja kuidas seda riski on maandatud?

Riigihanke auditi põhiküsimused:

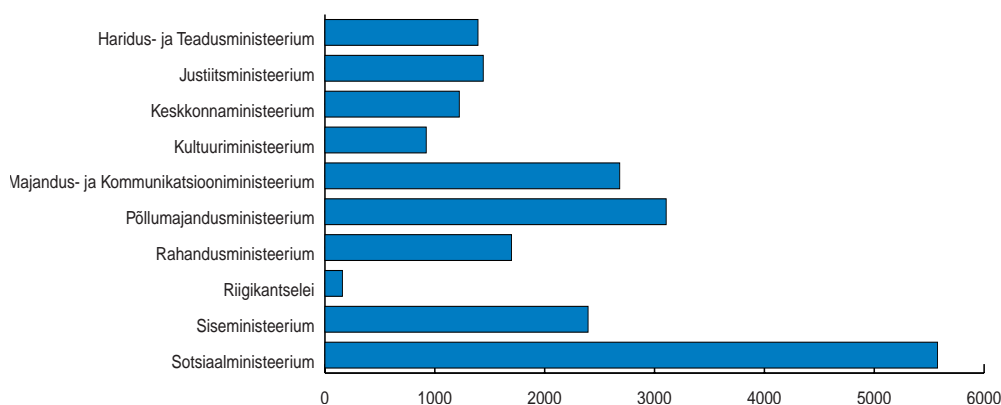
- kas hange on tehtud kõigil ette nähtud juhtudel ning kas kontrollimehhanismid tagavad selle, et tuvastatakse hanke jaotamine osadeks?
- kas on välistatud ebamajanduslike ja erapoolikute hangete korraldamine?
- kas kogu vajalik info hanke kohta on võimalikele pakkujatele kättesaadav üheaegselt ja küllaldase ajavaruga enne pakkumise esitamise tähtaega; kas hanke kohta antakse piisavat infot, et oleks võimalik avalikkuse kontroll tehingu üle?
- kas on tagatud hanke tegemine sellistel tingimustel, mis on kujunenud konkursi tulemusena?
- mida võetakse ette, kui hange jäetakse korraldamata või ei korraldata seda nõuetekohaselt?

Peale selle teeme veel **sihtauditeid** ehk *ad hoc* auditeid – mitmesuguste probleemide uurimiseks võimalikult ruttu pärast nende ilmumist. Nende eesmärk on anda juhtunule kiiresti asjatundlik hinnang ning toimunu avalikustada, et analoogilisi juhtumeid tulevikus välditaks.

2002. aasta läbi tegevusriskide auditi prisma

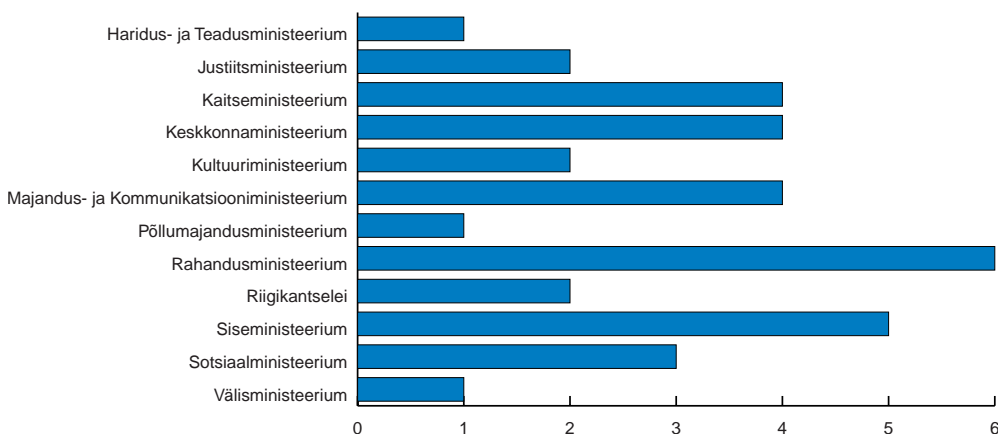
Möödunud aastal lõpetasime 21 auditit, kusjuures keskmiselt kestis audit 703 tundi.

Audititundide jaotus ministeeriumide valitsemisalade lõikes 2002. aastal

Kõige rohkem auditeid (13) oli töös Sotsiaalministeeriumi valitsemisalas, järgneb Põllumajandusministeerium (6), kusjuures enim tähelepanu pöörasime füüsilistele isikutele jagatavatele toetustele.

Audite arv ministeeriumide valitsemisalade lõikes 2002. aastal

Varasemate auditite käigus tehtud ettepanekute täitmist jälgime kahe aasta lõpus alustatud järelauditiga (Elektriraudtee AS-ile ja töötute koolituskuludeks riigieelarvest makstav raha).

Riigikontroll on kogunud aktuaalse toetuste ja tegevuslubade andmebaasi koos riskihinnangutega ning koondanud regulatsiooni riigihangete eritingimuste kohta, samuti riigihangete analüüsid nii ministeeriumide kui ka kaubagruppide kaupa.

Meie tööpõhimõtted ja olulisemad auditid

Toetused kui riskialdis valdkond

Riigikontrolli käsitluses on toetus laiem mõiste kui riigieelarve samanimelise kuluartikli alt jagatavad summad. Toetuse all peame silmas riigieelarvest era- või juriidilisele isikule eraldatavat raha, mille eest riik ei saa vastu konkreetset kaupa või teenust ning mille kasutamisega võivad olla seotud piirangud ja kohustus raha kulutamisest ja tulemustest aru anda. Toetusteks makstava rahahulga administreerimises tähendavad pisimadki süsteemsed vead väga suurte summade tarbetut kulu. Liiatigi ei saa abivajajad rohkele rahakulule vaatamata ikkagi piisavat abi. Seetõttu on toetuste auditimine olnud Riigikontrolli prioriteet juba tegevusriskide auditid kui auditiliigi rakendamisest alates aastast 2000 ja on seda ka lähiaastail.

Toetuse eesmärk ja sihtrühmad

Toetusi auditeerides vaatab Riigikontroll esmajärjekorras, kuidas ja kus on määratletud see, milleks ja kellele toetust makstakse. Ehkki see võib tunduda toetuste sihipärase maksmise enesestmõistetava eeldusena, oleme mitmel juhul leidnud, et toetuse eesmärk ja sihtrühmad on seadusest sootuks puudu või sõnastatud ähmaselt. Mida ühesemalt ja ammendavamalt on toetuse eesmärk ja sihtrühm määratletud, seda hõlpsam on osutada raha ebasihipärase kasutamise juhtudele.

Huvitatud osapoole andmed

Mida rohkem sõltub toetuse maksmine ja selle suurus taotleja enda esitatud andmetest, seda suurem on risk. Et toetuse maksmine ei oleneks üksnes inimese soovist (võimalikult rohkem) raha saada, peavad raha jagavad ametnikud kontrollima fakte ja dokumente ning küsima andmeid kolmandatelt osapooltelt. Meie üha avatuma haldusega riigis on järjest lihtsam saada andmebaasidest arvuti teel andmeid. Ametnik ei tohi olla õigusaktides loetletud dokumentide mehhaaniline koguja, vaid peab oskama hinnata, kas nendest piisab toetuse maksmiseks, ja kui ei, siis ise olulised asjaolud välja selgitama.

Ühtne halduspraktika

Seda teemat käsitleme peaaegu igas tegevusriskide auditis, rääkides enamasti tarbijate võrdsest kohtlemisest. Et Viljandi inimesel ei oleks juhuslikku ja põhjendamatu eelist Jõgeva inimese ees, peame veenduma, et ametnikel on summade haldamiseks täpsed juhised ja nad neid ka järgivad. Inimese võimalus toetust saada ei tohi sõltuda sellest, millise ametkonna tööpiirkonnas ta elab ning kuidas seal töötavad ametnikud seadust mõistavad. Küsitavuste puhul peab iga riigiasutus otsustama üheselt, kuidas õigusakti tõlgendada ja tagama, et tõlgendusest oleks teadlik iga õigusakti kohaldav ametnik, sõltumata tööpaigast.

Mitmekordistumise oht

Toetuste puhul on kostnud palju avalikkuse nurinat selle üle, et jõudsalt on tekkimas ühiskonnakiht, kes püüab eri toetusi "kogudes" ära elada, suunates oma pingutused toetuste taotlemisele, selle asemel et üritada töö abil toime tulla. Ka Riigikontroll on nii mõnigi kord täheldanud tendentsi "kus on, sinna antakse juurde". Kui vaadata sääraseid juhtumeid ükshaaval, ei ole pealtnäha tegu millegi traagilisega. Kuid üksikjuhtumeid summeerides ja kujutades ette, mida tähendab riigieelarvele ehk maksumaksja rahakotile ja lõpuks ka abivajajatele see, kui eri toetuste võimalikule kuhjumisele tähelepanu ei pöörata, tuleb igatahes muret tunda.

Küsitavad kulud

Karmimalt väljendudes võiks siinkohal rääkida ka mõttetutest kuludest. See tähendab, et toetus on iseenesest küll väga vajalik, kuid selle maksmise raames tehakse ka tarbetuid kulutusi, mis põhjendatud summasid neelavad.

Poollooduslike koosluste hooldamiseks mõeldud toetus oli seaduses nimetatud loodushoiutoetuseks. Et mõistet ei avatud, võis selle sisu tõlgendada laiemalt kui vaid poollooduslike koosluste hooldamiseks makstavat toetust.

Osa toimetulekutoetuse taotlejaid sai toetust väga lihtsalt, väites vaid, et puudub töökoht ja sissetulek, mis ei võimalda eluga toime tulla. Teraviljatoetuse määramise üle otsustajad rahuldasid enamiku taotlusi veendumata, kas kasvupinnad on väidetud suuruses või üldse olemas.

Ühes piirkonnas said puudega inimesed hooldaja-toetust vana, teises jäid sellest ilma uue seaduse järgi. Mõnele tööl tervisekahjustuse saanud inimesele kompenseeriti järjestikku sanatooriumituusikuid, mõni aga võis mitu aastat vajaliku ravikuuri hüvitamisest ilma jääda.

Osale piirivalveametnikest maksti korteritoetust, kuigi tööandja tasus nende eest eluruumi üüri. Osa hooldajatoetuse saajaid võttis paralleelselt vastu töötü abiraha.

Ühes ettevõttes tuli vaegnägija kepi kasutusõpetuse eest maksta ka siis, kui seda ei vajatud. Uue abivahendi sai soetada tähtaja möödudes, mitte vana kõlbmatuks muutudes.

Lünk hooldajatoetuse maksmise regulatsioonis oli põhjustanud selle, et palju toetusesaajaid ei vaevunud raha saamist mõjutavatest asjaoludest teatama ning ametnikud seda ka kontrollima.

Sanktsioonid

Sanktsioonidel on kaks aspekti – kas need on olemas ja kas neid järgitakse. Auditid on näidanud, et eriti tähtis on analüüsida just seda, kas sanktsioone on piisavalt. Raha jagades ei tohi loota, et asjad saavad korda iseregulatsiooni teel.

Avalikustamine

Avalikustamine on tihedas seoses sanktsioonidega. Kui huvilised saavad hõlpsasti kätte kõik toetusejagamise tingimused ning pärast on kõigil võimalik kontrollida toetusesaajate nimekirja ja jagatud summasid, on avalikustamine oma eesmärgi täitnud. Pettused, nii rahasoovijate kui ka ametnike omad, kardavad valgust. Ent avalikustamisel on ka teine tahk – üksikisiku ja tema kohta käiva teabe kaitse.

Isikuandmete kaitse seaduse järgi tohib isikuandmeid ilma inimese nõusolekuta töödelda vaid seadusega ette nähtud kohustuse täitmiseks, teatud juhtudel ka isiku tervise, elu ja vabaduse kaitseks ning avalikku või üldist huvi silmas pidades. Regulatsioon jätab tegelikult palju tõlgendamisruumi ning võimaldab raha maksjal kaaluda nii avalikkuse kui üksiksubjekti huve.

Tuleb tõdeda, et praeguseks ajaks ei ole jõudnud tekkida märkimisväärset praktikat, kuidas andmeid usaldusväärset kasutada. Teisalt puuduvad aga ka olulisemad näited, mille põhjal võiks väita, et isikuandmeid on kuritarvitatud. Riigikontrollile tekitabki muret see, kui seadusesätete põhjendusega avalikustamist vältides püütakse tekitada nn kontrollivabu alasid.

2002. aasta ülevaates riigi vara kasutamise ja säilimise kohta tegime valitsusele ettepaneku välja töötada toetuste maksmise hea tava, mis määratleks miinimumnõuded toetuste administreerimiseks. Ja nii nagu Riigikontroll enne iga tegevusriskide auditit kaardistab riskid ehk püüab luua tervikpilti, mis ühe või teise toetuse puhul saab valesi minna, peaks ka iga ministri ülesanne olema hinnata oma ministeeriumi valitsemisalas makstavate toetustega seonduvaid riske, nende olulisust ja realiseerumise tõenäosust.

Riiklikud programmid – riskid ja tulemuslikkus

Kuna toetuste all peab Riigikontroll silmas riigieelarvest era- või juriidilisele isikule eraldatavat raha, mille eest riik ei saa vastu konkreetset kaupa või teenust, siis käsitleme riiklike programmide raames eraldatavat raha toetuse alaliigina. Seetõttu oleme programme auditeerides esitanud osaliselt samu küsimusi mida muudiski toetuste auditites. Uurime, kas programmil on selge eesmärk, kas raha kasutatakse sellega kooskõlas, kas on määratletud kindel

sihtgrupp. Kuna tervishoiuprogrammidele eraldatava raha efektiivseks ja sihipäraseks kasutamiseks on otstarbekas rakendada projektipõhist programmijuhtimist, uurime ka, kas seda rakendatakse, kas projektide esitajaid koheldakse võrdselt ning kas info projektide tingimuste kohta on avalik.

Kuid Riigikontrolli huvitab ka programmide tulemuslikkus. Selles suhtes näeme probleemidena, et puuduvad täpne ennetustegevuse kava ja optimaalsed juhtimismeetodid. Seetõttu varitseb oht, et riiklike programmide rahast toetatakse ebaolulisi tegevusi või lähevad suured summad programmi haldajate ülalpidamis- ja muude ebasihipäraste kulutusteks katmiseks.

Riigikontroll auditeeris läinud aastal kahte programmi:

- Alkohoolismi ja narkomaania ennetamise programm. Programmile polnud seatud eesmärgi ja oodatavaid tulemusi, puudusid projektide valiku kriteeriumid ja tulukulu analüüsid, raha kasutati ebasihipäraselt ning projektid, summad ja tulemused jäeti avalikustamata.
- HIV/AIDS-i ennetamise programm. Probleemiks oli eeskätt mittetoimiv juhtimiskeem, samuti tegevuste nõrk planeerimine.

Milleks tegevusload?

Tegevuslubasid peetakse terves maailmas üheks korrupsiooni poolt enim ohustatud valdkonnaks. Põhjus on lihtne – tegu on riigi poolt ettevõtjatele antavate tegutsemisõigustega, kusjuures selle, kuidas, kellele ja kui palju jagatakse, määravad suures osas ametnikud.

Riigikontroll on tegevuslubade andmist auditeerinud alates 2001. aastast. Senised auditid on näidanud, et korrupsioonivõimalused on küll olemas, kuid need pole realiseerunud. Osaliselt võib see tingitud olla sellest, et Eestis puudub ühtne ja selge poliitika, millistel juhtudel tegevuslube rakendatakse. Just seetõttu on load käibel paljudes valdkondades, kus nende järele tegelikult mingit vajadust pole. Küsimus, kas tegevuslube mingis valdkonnas rakendada või mitte, on kerkinud isegi üheks Riigikontrolli tegevuslubade auditite põhiküsimuseks.

Lähtudes auditipraktikast ja koostööst väliskonsultantide, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Justiitsministeeriumi ametnikega on Riigikontroll jõudnud seisukohale, et tegevuslubade rakendamine on õigustatud ainult juhul, kui sellega püütakse maandada mingeid olulisi riske riigile, inimestele või keskkonnale. Vastasel korral on tegu tarbetu bürokraatia suurendamisega ja turu piiramisega.

Eelmisel aastal auditeerisime:

- ravimite jae- ja hulgimüügiks,
- kütuse impordiks ja müügiks,
- toidu ja toidutoorme importimiseks,
- ehitamiseks antavaid ning
- Veeteede Ameti jagatavaid lube.

Peame õnnestunuks ravimi- ja kütuselubade auditi ajastust, sest esitasime oma ettepanekud siis, kui tegeldi nende valdkondade seaduseelnõudega.

Riigihanked

Nii nagu toetuste puhul on väga aktuaalne inimeste võrdse kohtlemise printsiip, nii pälvivad ka hanked avalikkuse tähelepanu sageli just sellega, kuidas on arvestatud paljusid huvilisi. See huvitab ka Riigikontrolli. Riigihanke pakkumismenetluses on toiminguid, mille kohta avalikkusel ei ole teavet ning millesse pakkujad ei saa sekkuda.

Näiteks ei tea pakkujad, kas nad on kõik saanud identse sisuga pakkumise kutse dokumentid, mille alusel nad pakkumise teevad. Üks võimalus, kuidas Riigikontroll seda kontrollida saaks, oleks küsida pakkumise kutse dokumente kõigilt pakkujatelt. Ilmselt ei ole see aga eriti mõttekas – kas või põhjusel, et kõik pakkujad ei pruugi neid dokumente säilitada. Teadmatuse välistaks pakkumise kutse dokumentide avaldamine riigihangete registri veebilehel.

Praegune praktika ei võimalda saada infot hankelepingu kohta neil pakkujail, kelle pakkumist ei valitud. Nii ei tea kõrvalejäetud, kas leping sõlmiti samadel tingimustel, mis pakkumise kutse dokumentides seati ja edukaks tunnustatud pakkumises lubati.

Pakkujatel ei ole võimalust vaidlustada pakkumismenetluse liigi valikut – nii võib ostja kasutada ühelt hankijalt võimaldavat pakkumismenetlust põhjendusega, et teisi sobivaid pakkujaid turul ei ole. Tegelikult võib põhjuseks olla aga piisava info puudumine turulolijate kohta või ühe pakkuja eelistamine teistele.

Möödunud aastal auditeerisime:

- riigihankeid maanteede hoiuks eraldatud vahenditest,
- riigihangete korraldust Siseministeeriumis ja tema valitsemisala asutustes. Viimases nägime ohtlikku tendentsi – välja kuulutamata hangete tugevat enamust – ehkki seadus lubab välja kuulutamata hankeid vaid ettenägematutel asjaoludel (kiireloomulised riigikaitse vajadused, inimese elu ja tervise päästmine jne).

Tegevusriskide audit meedias

Päevalehtedest võib leida uudiseid järgmiste audititeemade kohta: puuetega inimeste toetused, teraviljatoetus, toimetulekutoetus, üksikvanema toetus, lapsehooldustasu, toiduimpordi tegevusload, töötasu hüvitis, tervisekahjuhüvitis, Siseministeriumi hanked, piimalehmatoetus, lupjamistoetus. Eraldi olgu nimetatud auditid, mis ajakirjanduses erilist tähelepanu pälvisid: Valitsusside Asutuse likvideerimine; regionaallaenude väljastamine; poollooduslike koosluste hooldamise toetuse audit (mis tõusis huviorbiiti riigikontrolöri ja ministri tavatu dialoogi tõttu) ning mõlemad programmi-auditid, nii AIDS-i kui ka alkoholismi ja narkomaania ennetamise programmi audit. Viimase tulemusi märkis Postimees oma juhtkirjas kui kohustuslikku materjali asjaomastele ametnikele.

Et palju Riigikontrolli auditeeritud toetusi puudutavad maaelu, avaldas audititulemusi ka Maaleht.

Trükimeedias enim kajastatud auditid pakkusid huvi ka teleajakirjanikele: eri kanalite uudistes käsitleti Valitsusside Asutuse likvideerimist, alkoholismi ja narkomaania ning AIDS-i ennetamise programmi auditit. Kuku raadio "Maatunnis" kõneldi pikemalt mulla lupjamise toetuse teemal.

Lisaks ilmusid tegevusriskide auditite tulemused *online*-meedias: nii mõlema üle-eestilise päevalehe kui ka Äripäeva ja Maalehe võrguversioonis. Ka uudisteagentuurid ning internetiportaalid Delfi ja Everyday tundsid nende vastu huvi.

Huvitavate näidetena võib nimetada toimetulekutoetuse pressiteate äratrükkimist Draamateatri vastavasisulise etenduse kavas ning sellele viitamist teatri pressiteates. Piimalehmatoetuse auditi uudist kasutati saates "Teletaip".

1.3. Tulemusaudit

Tulemusauditiga hinnatakse avaliku sektori tegevust igapäevaelu probleemide lahendamisel, analüüsitakse süvitsi probleemide põhjusi ning pakutakse ideid nende ületamiseks. Samuti on tulemusauditi eesmärgiks tuvastada parimat halduspraktikat ja aidata kaasa selle levimisele.

Tulemusauditit saab võrrelda turumehhanismide asendajaga avalikus sektoris. Kui erasektoris toimub iseregulatsioon – edukas ettevõtte teenib kasumit ja jääb turule, ebaedukas on sunnitud turult lahkuma, siis avalikus sektoris niisugune mehhanism puudub. Tulemusauditi roll on anda hinnang avaliku sektori edukusele.

Sealjuures on eesmärgiks vaadata pelgalt hinnangust kaugemale ja teha laiemaid üldistusi: tuvastada “õppetunde”; aidata ressursside nappides otsustada, milliseid tegevusi eelistada, tekitada tulevikuks sarnastele aladele hindamiskriteeriume ja ootusi, juhtida tähelepanu mingile probleemsele mõtteviisile.

Tulemusaudit on keskendunud kolmele aspektile – säästlikkusele, tõhususele ja mõjususele.

Säästlikkust (eesmärkide saavutamiseks tehtavate kulutuste minimeerimist) Riigikontroll üldjuhul eraldi ei hinda, küll aga võidakse hinnanguid säästlikkuse kohta anda tõhusust uurides.

Tõhusust hinnates analüüsib Riigikontroll avaliku sektori hallatavaid protsesse – kas ja kuidas oleks samade ressurssidega võimalik tegevuse tulemit suurendada või saavutada sama väiksemate kuludega.

Mõjusust hinnates analüüsib Riigikontroll:

- õigusaktides ja planeerimisdokumentides deklareeritud eesmärkide saavutamist;
- tegevusega tegelikult saavutatud mõju võrrelduna soovitud mõjuga (kui mõju kajastav info puudub või on ebapiisav, püütakse vajalikku teavet ise koguda).

Riigikontrolli huvitab ka see, millised on **tõhususe ja mõjususe eeldused**. See tähendab analüüsi, kas avalik sektor lähtub oma tegevuste planeerimisel ja elluviimisel heast juhtimistavast ning arvestab ühiskonna vajadustega. Uurida võidakse ka seda, kas valitsusel on teatud ühiskondliku eesmärgi saavutamiseks üldse mingi sihipärane tegevus, kuidas see on kujunenud, kas ja kuidas see haakub valitsuse teiste tegevustega ning kas seda juhitakse piisaval määral.

2002. aasta läbi tulemusauditi prisma

Möödunud aastal lõpetasime 8 tulemusauditit:

- Ministeeriumide tegevus vahistatute, kinnipeetavate ja tingimisi karistatute resotsialiseerimisel;
- Alaealiste erikohtlemine kriminaalmenetluses;
- Riigi tegevus Edelaraudtee AS-i erastamisel ja ühiskondliku reisijateveo teenuse tellimisel;
- Õppepraktika korraldus kutseõppeasutustes;
- Koolikohustuse täitmise tagamine;
- Tulemusjuhtimiseks eraldatud töötasuvahendite kasutamine;
- Rahvastikuandmed riigi registrites;
- Järelaudit: Personalijuhtimine kaitseväes Kaitsejõudude Peastaabi personali planeerimise näitel.

Keskmiselt kestis audit 1488 tundi, palju kauem kui tegevusriskide ja finantsaudit. See on tulemusauditile iseloomulik kogu maailmas ja nii jääb ka Riigikontrollis, sest me pole eesmärgiks seadnud mitte “teha lühidalt”, vaid keerulisi ühiskonnaelu probleeme põhjalikult analüüsides kasu tuua.

Ümberkorraldused osakonna töös

Alates 1. juulist 2002 alustas tulemusauditi osakond tööd uue struktuuri ja koosseisuga. Erinevalt teistest auditiosakondadest pole osakonnas enam auditijuhi ametikohta. Auditeid juhivad projektijuhid, kes määratakse ühekordselt igale auditiprojektile. Senised auditijuhid jätkasid uues struktuuris vanemaaudiitoritena.

Tööle asus peakontrolöri asetäitja, kes kureerib kahe strateegilise valdkonna auditeid, vastutab osakonna põhiprotsessi ja meetodika arenduse eest ning nõustab peakontrolöri haldusküsimustes. Peakontrolöri asetäitjaks nimetati seni samas osakonnas auditijuhi ülesandeid täitnud Siiri Martverk.

Möödunud aastal tegelesime põhjalikult tulemusauditi strateegiaga. Leidsime, et riigi ja Riigikontrolli areng nõuab üleminekut seniselt ministeeriumipõhiselt lähenemiselt valdkonnapõhisele lähenemisele. Kuna paarkümmend tulemusaudiitorit ei suuda kontsentreerida tipp-tasemel pädevust kõigil elualadel, oleme teinud strateegilise valiku viie valdkonna kasuks:

- keskkonnakaitse;
- ettevõtluskeskkond;
- iseseisev toimetulek;
- tervishoid;
- turvalisus ja õiguskaitse.

Et neis valdkondades asjatundlikke auditeid teha, pühendasime 2002. aastal palju aega seirele. Selle käigus töötasid valdkondade haldamiseks moodustatud auditirühmad 3 kuu vältel läbi valdkonna õigusaktid ja planeerimisdokumendid, intervjueerisid ametnikke ja huvigruppide esindajaid, tutvusid erialakirjandusega ning süstematiseerisid ja analüüsisid kogutud teavet. Selle põhjal kujundati visioon valdkonna auditeerimiseks. Sissejuhatava seire tulemusena valmis:

- valdkonna fookus lähiaastate seireks ja audititeks;
- valdkonna kirjeldus (andmekogu poliitikadokumentide, juhtimisstruktuuride, raha, statistika, huvigruppide jms kohta);
- esimene suurem hulk kandeid probleemide ja lubaduste andmebaasi (sisuliselt loodi põhi, mida edaspidi jooksva seire käigus täiendatakse);
- auditiprogramm, s.o nägemus eeloleva 2 aasta jooksul auditeeritavatest teemadest;
- auditikirjeldused 2003. aasta auditite kohta;
- eeslgituskavad valdkonna esimesele auditile.

---

⁷ Raviteenuse all mõistab Riigikontroll tervishoiutöötaja tegevust haiguse diagnoosimiseks ja ravimiseks eesmärgiga leevendada inimese vaevusi, hoida ära tema seisundi halvenemist või haiguse ägenemist ning taastada tervist. Seega on raviteenus kitsam mõiste kui tervishoiuteenus, sest viimane hõlmab ka haiguste ennetamist ning tegevust mürgistuste ja vigastuste korral.

Valdkonna fookus lähiaastate seireks ja audititeks

Järgnevalt on laiemate teemade kaupa esitatud eesmärgid, mille saavutamisele tulemusauditiga keskendume. Konkreetseid projekte valitakse Riigikontrolli auditite valikukriteeriumide alusel (teema huvipakkuvus Riigikogule, avalikkusele ja auditeeritavatele; kodanike arv, keda teema oluliselt mõjutab jm).

Ettevõtluskeskkond

Eesmärk on aidata kaasa riigi tegevuse tulemuslikkusele ettevõtluse arendamisel, sh aidata pikas perspektiivis riikliku toe ja piirangute abil kontsentreerida kapitali ja tehnoloogiat Eesti netoväliskaubanduse suurendamiseks. Samuti pöörame tähelepanu riigi loodud ettevõtluskeskkonna soodsusele üldiselt, sh tegevusele infrastruktuuri arendamisel.

Keskkonnakaitse

Eesmärk on aidata vähendada tervise- ja keskkonnaohtu, mida põhjustavad inimtegevuse tulemusena tekkivad ohtlikud jäätmed. Vaatleme nii ohtlike jäätmete tekke vältimist kui ka nende käitlemist, s.o kogumist, vedu, taaskasutamist ja kõrvaldamist.

Tervishoid

Vaatluse all on ravikindlustatud isiku valupunktid raviteenuste⁷ kättesaadavusel ja kasutamisel eelkõige kolmel tasandil: perearst, eriarst ja haigla. Osaliselt on hõlmatud ka kiirabi ning ravimid ja ajutise töövõimetuse hüvitised nimetatud kolme tasandi vaatevinklist.

Toimetulek

Keskendume küsimusele, kas riik on loonud küllaldased eeldused, millele toetudes kindlustada lapse baasvajaduste rahuldamine ja arengupotentsiaali arendamine kuni nooruki tööturule sisenemiseni. Vaatluse all on järgmised teemad: laste põhivajaduste ning alus- ja põhihariduse tagamine, arendava tegevuse kättesaadavus vabal ajal, samuti kutsevalikuks ja -omandamiseks vajalike tingimuste olemasolu. Erilist tähelepanu pöörame riskirühmadele, s.o sotsiaalsesse riskirühma kuuluvate vanemate lastele, käitumisraskuste ja tervisehäiretega lastele.

Õiguskaitse

Keskendume riigi tegevusele, mis on otseselt suunatud kuritegevuse kontrolli all hoidmisele, hõlmates kriminaalpreventsiooni kuritegude toimepanemist takistavate meetmete mõttes, kuritegude kohtueelset menetlust ja kohtumenetlust ning kriminaalkaristuste täideviimist.

Meie tööpõhimõtted

Tulemusauditi lähenemine

Tulemusauditeid hakkas Riigikontroll süsteemselt tegema 2000. aastal. Esimese strateegilise suunana pöörati tähelepanu ministeeriumide ja valitsusasutuste juhtimisele. Kasutades teooriast ja heast juhtimistavast pärinevaid kriteeriume, hinnati asutuste juhtimist eri kategooriates. Välja kujunesid eraldi juhtimisauditi tooted, nagu finantsjuhtimise audit, projektijuhtimise audit jne. Lähenemise eesmärk oli kaasa aidata Eesti avaliku halduse arengule, levitades tänapäevast juhtimisteooriat ja audititega tuvastatud parimat praktikat.

2002. aastal toimus tulemusauditi strateegias oluline muudatus – asendasime nn tootepõhise lähenemise probleemipõhise lähenemisega. Kui varem lähtuti konkreetsest riigiasutusest ja selle tegevusest, siis nüüd on auditite aluseks igapäevaelus ilmnevad probleemid. Riigi tegevust vaatame alati kui mingite inimese tasandil avalduvate probleemide lahendamist. Näiteks ei küsi me enam, kuidas Haigekassat juhitakse, vaid kui kättesaadav on esmatasandi tervishoiuteenus ja mida saaks riik teha kättesaadavuse parandamiseks. Probleemipõhisel lähenemisel on mitu eelist. Esiteks võimaldab see analüüsida riigiasutuste tegevust sisulisemalt, seostada seda tegelike vajaduste ja võimalustega. Just abstraktsus, lihtsustamine ja valdkonna spetsiifika mitteamistamine olid kriitika, mida unifitseeritud kriteeriumidele tuginevate tootepõhiste auditite aadressil sageli tehti. Teiseks sunnib probleemipõhine lähenemine vaatama riiki alati kui tervikut ja nii uurima ka ministeeriumide piirjoonte vahele jäävat "eikellegimaad". Nimelt on nii mõnigi probleemidering piisava tähelepanuta just seetõttu, et ükski minister ei tunne ennast selle eest vastutavana. On ka vastupidine probleem: samade küsimustega tegelevad kooskõlastamatult eri ministeeriumid, mis sageli tähendab topeltkulu ja sisulisi vastuolusid.

Üleminek probleemipõhisele auditeerimisele on toonud kaasa ka uued nõudmised Riigikontrolli tulemusaudiitoritele. Esiteks tuleb iga auditi jaoks välja töötada originaalne meetodika (probleemipüstitus, hindamiskriteeriumid jne), mis nõuab audiitorilt rohkem mõttetööd, aga ka aega. Teiseks on vaja senisest sügavamaid teadmisi auditeeritavast valdkonnast, mis on märgatavalt tõstnud auditi kõrval toimuva seire tähtsust. Audiitori töö on ka osaleda teemakohastel konverentsidel, foorumitel jms üritustel, samuti lugeda erialakirjandust. Ja veel: kuna meil on liiga vähe audiitoreid, et teha pädevaid auditeid kõigil elualadel, kaasame oma audititesse eksperte.

Olulisemad auditid

2002. aasta tulemusauditite mõjuna võib üldistatult välja tuua diskussiooni tekitamise avalikkuses ja erialaringkondades ning sisendi andmise riiklikesse planeerimisdokumentidesse ja seaduseelnõudesse. Enamiku ettepanekutega auditeeritavad nõustused, tuues paljudel juhtudel välja ka konkreetsed tegevused nende elluviimiseks. Seega võib uskuda, et avalikkuse ja auditeeritava te toel toimuvad auditeeritud teemades ka Riigikontrolli soovitud muutused.

■ “Ministeeriumide tegevus vahistatute, kinnipeetavate ja tingimisi karistatute resotsialiseerimisel”

Riigikontroll leidis, et enamasti ei suuda vanglad kinnipeetavaid resotsialiseerida. Vanglast vabanedes sooritavad karistatud reeglina uue kuriteo, samas kui kriminaalhoolduse läbinu suudab pärast karistuse kandmist ühiskonnas toime tulla.

Ehkki kriminaalhooldus määratakse väiksema kuriteo eest, tingimisi karistatule, on ometi kõnekas fakt, et 74% kinnipeetavatest on vanglas teist või enamat korda, kriminaalhoolduse läbinuist läheb aga vangi vaid 10%. Kriminaalhooldus on tunduvalt odavam kui vanglad: 2001. aastal kulutati igale kinnipeetavale ligi 55 000 krooni, kriminaalhoolduses samal ajal aga pisut alla 3000 krooni inimese kohta.

Soovitasime Riigikogul kujundada selge seisukoht, milliste kuriteoliikide ja isikurühmade puhul tuleks senisest enam arvestada resotsialiseerimist takistavate teguritega ning seetõttu eelistada nende puhul mittevabaduskaotuslikke karistusi (kriminaalhooldust, rahalist karistust jm). Samuti tegime ettepaneku kehtestada kõikidele kinnipeetavatele kohustus läbida enne karistuse lõppu kriminaalhooldus.

Nii vanglate kui Justiitsministeeriumi ametnikud nõustused, et resotsialiseerimist on Eesti karistuspoliitikas ja -praktikas alatähtsustatud, mistõttu on hea, et Riigikontroll sellele tähelepanu juhtis.

■ “Alaealiste erikohtlemine kriminaalmenetluses”

Eestis ei saa praegu rääkida kriminaalmenetlusest, milles arvestatakse igakülgset lapse isiklikke ja sotsiaalseid eripärasid ning vajadusi. Pigem suhtutakse lastesse kui “väikestesse täiskasvanutesse”.

Riigikontrolli uuritud näidete põhjal menetletakse alaealiste kriminaalasju keskmisest 29% kauem. Alaealistele spetsialiseerunud politseinikud, prokurörid ja kohtunikud üldjuhul puuduvad. Lapsele pole garanteeritud

tugiisiku (sotsiaaltöötaja vms) olemasolu. Last pole võimalik suunata eeluurimisvangla asemel pehmema režiimiga varjupaika. Ehkki taustainfo lapse kohta on oluline eeldus mõjusa karistuse määramiseks, tunnistasid paljud kohtuesimehed säärase teabe nappust kriminaaltoimikutes.

Riigikontroll soovitas justiits- ja siseministril luua töökorralduslike muudatuste abil olukord, kus alaealiste kriminaalasju menetletakse eelisjärjekorras. Teise valikuna tuleks määrata alaealiste asju menetlema spetsiaalsed uurijad ja prokurörid.

Samuti soovitas Riigikontroll valmistada ette seadusemuudatused, mis välistaksid alaealiste kergekäelise suunamise eeluurimisvanglasse, tagaksid lapse eripärade ning vajaduste väljaselgitamise enne kohtuotsust ning keelaksid alaealiste kahtlustatavate ja süüdistatavate eksponeerimise meedias.

Auditi tulemused kujunesid sisendiks riiklikule planeerimisdokumendile “Kriminaalpoliitika arengusuunad aastani 2015”. Auditi eeldused ja olulisemad ettepanekud kirjutati arengusuundadesse sõna-sõnalt. Samuti tegi justiitsminister Riigikontrolli soovitude alusel Riigikogule ettepaneku täiendada kriminaalmenetluse seadustiku eelnõu.

■ “Riigi tegevus Edelaraudtee AS-i erastamisel ja ühiskondliku reisijateveo teenuse tellimisel”

Riigikontroll uuris AS-i Edelaraudtee doteerimise näitel, kuidas on riik püüdnud tagada elanikele ühistranspordi abil optimaalsed liikumisvõimalused. Audit näitas, et reisirongiliikluse toetamine praegusel kujul on majanduslikult ebaefektiivne ning sisulisi argumente rongide kasuks võrreldes teiste transpordivahenditega pole.

Riigikontrolli küsitlus kohalike omavalitsuste seas näitas, et ainult umbes 400-le inimesele Kagu-Eestis on rong ainuvõimalik transpordivahend. Riik aga kulutab reisirongiliikluse doteerimisele 2009. aastani ligi miljard krooni. Praegu dotatsiooniks kuluva summaga saaks Riigikontrolli arvutuste kohaselt tee-ehituskulusid arvesse võtmata panna iga rongi asemel sõitma 9 tasuta bussi, igas rongis sõidab inimesi aga vaid 1–3 bussi jagu. See tähendab, et jagades vähemalt osa rongidotatsiooni teistele transpordiliikidele, oleks võimalik tagada reisijatele oluliselt paremad liikumisvõimalused.

Edelaraudtee erastamise kui ühe esimese katse kaasata erainvesteeringuid riigi poolt doteeritava teenuse pakkumisse võib vaid osaliselt õnnestunuks lugeda. Kuna pakkumise lõpuni polnud selge riigipoolne tellimusmaht ning

pakkujatelt ei küsitud mingeid siduvaid pakkumisi veoteenuse hinna, kvaliteedi jms osas, siis ei ole selge, kas riik sai majanduslikult optimaalse pakkumise. Samuti võimaldab kehtiv leping AS-il Edelaraudtee veo-kilomeetri hinda jätkuvalt tõsta.

Riigikontroll soovitas teede- ja sideministril otsustada, millise transporditeenuse taseme riik kodanikule doteerimise tulemusena kindlustab ja teha vajalikud kalkulatsioonid otsustamiseks, kas jätkata Edelaraudtee toetamist või asendada rongid – vähemalt osaliselt – bussidega.

Teede- ja sideminister nõustus auditi alusel tegema ühistranspordiseaduse muutmise ettepanekuid.

■ “Tulemusjuhtimiseks eraldatud töötasuvahendite kasutamine”

Auditeeriti 2001. aastaks eraldatud 100 miljoni krooni kasutamist neljas ministeeriumis, vaadates nii tulemustasu maksmiseks loodud süsteemi kui ka väljamaksmise aluseks olnud tulemusi. Rahandusministeeriumi kui süsteemi looja tegevust hinnati ka süsteemi ülesehitamisel ja selle koordineerimisel.

Audit lõppes järeldusega, et tulemustasu maksmise aluseks olevad tööplaanid ja tegevuskavad ei sisalda selgelt mõõdetavaid tulemusi. Tulemustasu on makstud peaaegu kõikidele asutustele ning enamasti ei ole selle suurus ega saamine sõltunud tööplaanide täitmisest. Rahandusministeeriumi kui avaliku sektori palgareformi väljatöötaja ning eestvedaja meetodilist abi hindasid nii auditeeritud asutused kui ka Riigikontroll nõrgaks.

Riigikontroll leidis ka, et Eesti avalik sektor ei ole tulemustasu rakendamiseks valmis – riigiasutuste oodatavad tulemused ei ole seotud riigi eesmärkidega (riiklike arengukavade ja strateegiatega) ning tulemuste saavutamise kohta ei koguta säärast infot, mis looks eeldused tulemustasu maksta. Eesmärkide seadmine ei moodusta veel terviklikku ahelat, mis algaks riigieelarve ja tähtsamate riiklike arengukavade kinnitamisega Riigikogus ning areneks iga asutuse ja ametniku eesmärkideks.

Riigikontroll soovitas tulemustasu maksmise lõpetada asutustes, kus pole seni suudetud sõnastada mõõdetavaid tulemusi, tulemused pole seostatud põhitegevusega ning puudub toimiv personalihindamissüsteem ja sellega seotud palgakorraldus.

Diskussiooni erialaringkondades on eelkõige tekitanud haridusvaldkonna auditid – neid on kajastatud erialases perioodikas ning kutsutud tutvustama erialastele konverentsidele ja seminaridele. Lisaks on PRAXIS avaldanud soovi kaasata auditirühm oma uurimisprojekti. Tihe on ka infovahetus ja koostöö Haridus- ja Teadusministeeriumi jt selle valdkonna asutustega.

■ “Koolikohustuse täitmise tagamine”

Selgus, et kuigi Haridusministeerium on viimastel aastatel probleemile suurt tähelepanu pööranud, pole teada, kui palju lapsi ei omanda põhiharidust, ega ka seda, kuidas koolikohustuse täitmist parandada.

Peamine põhjus, miks ministeerium ei suuda kokku lugeda õpilasi, kes koolikohustust ei täida, on see, et õigusaktides pole selgelt sätestatud, keda üldse koolikohustuse mittetäitjaks pidada. Probleemiks on ka praegune õpilaste arvestus, mis ei too välja ei neid lapsi, kes polegi kooli jõudnud, ega ka neid, kes on küll kooli nimekirjas, kuid tegelikult koolis ei käi.

Lapsed, kes polegi kooli jõudnud, ei tule välja seetõttu, et omavalitsustel pole rahvastikuregistrisse kantud elukoohaandmete ebatäpsuse või puudumise tõttu ülevaadet kõikidest oma territooriumil elavatest inimestest. Kooli nimekirja jäävad n-ö surnud hinged seetõttu, et nimekirjast tohib kustutada uue kooli teatise saabudes. Kui aga teatist ei saabu ning koolil ei õnnestu ka koostöös omavalitsusega õpilase asukohta välja selgitada, jääbki ta endise kooli nimekirja, kuigi tema koolitee on katkenud. Eriti on see probleemiks suuremates linnades.

Riigikontroll soovitas haridusministril defineerida koolikohustuse mittetäitmine ning parandada õpilaste arvestust, samuti hinnata mõjutusvahendite (“Tootsi klasside” ja õpilaskodude jms) tulemuslikkust ning tagada nende kättesaadavus.

■ “Õppepraktika korraldus kutseõppeasutustes”

Leidsime, et nõuded õppepraktikale on välja töötamata. Seetõttu on praktika tase kooliti väga ebaühtlane ja pole tagatud, et kutseharidus vastab ettevõtjate vajadustele.

Et Haridusministeerium ei kogu praegu tagasisidet ei praktika sooritamise ega ka hilisema tööhõive kohta, ei pruugi tema otsused kutseõppehariduse korraldamisel lähtuda tööturu vajadustest. Ministeerium pole ka kutseõppehariduse standardite loomisel initsiatiivi näidanud, mistõttu koolid on praktika väga erinevalt korraldanud: õppepraktika maht sarnastel erialadel erineb kordades, suuri erinevusi on ka koolide praktikabaaside sisseseades.

Häid tulemusi annaks see, kui ühe kooli hästi arendatud praktikabaasi kasutaksid ka teiste koolide õpilased.

Riigikontroll uuris ka õppepraktikat ettevõtetes. Ligi 30% ettevõtjatest, kes praktikante vastu võtsid, ei teadnud, mida õpilane on juba õppinud ja mida ta peab praktika jooksul omandama. Küsitlus näitas, et ligi 80% õpilastest oli sunnitud endale ise praktikakoha otsima. See pani nad ühelt poolt ülekohtuselt raskesse olukorda, teisalt aga suurendas võimalusi soori-tada praktika fiktiivselt. Ettevõttepraktika maht kõikus nagu koolipraktika omagi. Leidus ka kool, mida oli võimalik lõpetada ettevõttepraktikal käimata. Sellised õpilased jäävad ilma kollektiivis töötamise kogemusest ning võimalusest end potentsiaalsele tööandjale näidata.

Riigikontroll soovitas Haridusministeeriumil välja töötada detailsed nõu-ded nii kooli- kui ettevõttepraktika korraldamiseks ning tagada järelevalve nende täitmise üle. Äärmiselt oluline on sealjuures nõuda ettevõttepraktika kohtade olemasolu juba uusi õpilasi vastu võttes, et vältida vastuvõttu eri-aladele, mille vastu ettevõtjad huvi ei tunne. Samuti peaks ministeerium võimalikult ruttu hakkama koostöös kutsekoolidega andmeid koguma nii praktikal näidatud tulemuste kui ka kutsekooli lõpetanute käekäigu kohta.

Haridusministeerium on nimetanud auditi ettepanekute täitmist oma 2003. aasta arengprioriteediks.

Tulemusaudit meedias

Et tulemusauditite näol on tegu aeganõudvate ja põhjalike uurimustega, kus tehakse laiemaid üldistusi mõne ühiskonnaelu valdkonna kohta, on mõistetav ka tähelepanu äratanud ja diskussiooni tekitanud auditite suu-rem osakaal võrreldes tegevusriskide ja finantsaudititega. Ka Riigikontrolli eesmärk on, et iga tulemusaudit tekitaks võimalikult elavat vastukaja. Leiame, et möödunud aastal õnnestus see üpris hästi. Mõnevõrra tagasi-hoidlikumalt kajastati ainult kaitsejõudude peastaabi personali planeeri-mise järelauditit (see on ka arusaadav, sest avalik oli ainult audititulemuste kokkuvõte, detailne aruanne aga riigisaladus) ja rahvastikuregistri auditit.

Seadusega pahuksisse sattunud inimeste resotsialiseerimise auditi tulemu-sed ilmusid Postimehe esiküljel, neid kasutati argumentidena Tartu vangla vajalikkuse üle arutledes, neist räägiti teleuudistes, mainiti olulisena raa-diosaates "Olukorrast riigis". "Terevisioonis" kommenteeris teemat sise-minister Ain Seppik; peakontrolör Margus Kurm andis intervjuu Eesti Televisiooni nii eesti- kui ka venekeelsele "Aktuaalsele kaamerale". Paraku kaasnes avalikustamisega ka arusaamatus Eesti Päevalehe kategoorilise ja

eksitava pealkirja tõttu (“Riigikontroll soovib kurjategijad vangla asemel vabadusse jätta”), mis suunas avaliku diskussiooni auditist, vanglakaristuse kehvast tulemuslikkusest, mööda. Sama valdkonna audit, alaealiste kohtlemine kriminaalmenetluses, leidis kajastamist päevalehtede uudistekülgedel ja ETV-s. Lisaks ilmus auditi juhi Dag Ainsoo arvamuskirjeldus Postimehes.

Väga palju tähelepanu sai ametnike tulemuspalkade audit. Ilmusid uudised päevalehtedes, juhtivad ajakirjanikud (Vallo Toomet, Mai Vöörmann) käsitlesid seda oma arvamuskirjeldustes; Postimees viitas auditi tulemustele oma juhtkirjas. Teemat kommenteerisid ka eraettevõtjad ja avaliku elu tegelased (nt Toomas Vilosius, Indrek Sei); auditi juht Eva Lätti tutvustas Riigikontrolli järeldusi Eesti Raadios; auditist kui aasta sõlmsündmusest paluti ülevaateartikkel avaliku teenistuse aastaraamatusse. Audit pälvis ka Soome pressis tähelepanu – majandusleht Tekniikka&Talous tutvustas oma lugejatele auditi tulemusi ning tegi Eva Lättiga intervjuu.

Sama “kuumaks” kujunes Edelaraudtee audit: ilmus mitu uudist päevalehtedes (sh esilehel), Postimees pühendas auditile oma juhtkirja, avaldati arvamuskirjeldusi jm (Riigikontrollile vastupidist seisukohta kaitsesid Teede- ja Sideministerium ning Tehnikaülikooli professor Aare Uustalu). Teemat käsitlesid ka televisioon ja raadio.

Mitme uudise ja kommentaariga pälvisid tähelepanu mõlemad haridusvaldkonna auditid, nii kutseõppeasutuste õppepraktika korraldus kui ka koolikohustuse täitmine. Et viimase aluseks oli ulatuslik, rohkem kui 100 nii eesti- kui venekeelset kooli hõlmanud küsimustik, avaldati selle põhjalik kokkuvõte erialajakirjas Haridus; auditi tulemustele viitas Pedagoogikaülikooli õppejõu Mare Leino Postimehes ilmunud arvamuskirjeldus. Koolikohustuse auditiga seoses kerkisid uuesti avalikkuse tähelepanu alla rahvastikuarvestuse probleemid, mida põhjalikumalt käsitles rahvastikuregistri audit. Mõlemat auditit tutvustati Õpetajate Lehes.

Vastakaid arvamusi põhjustas Riigikontrolli tegevusaruandes avaldatud seisukoht liigsuurtest kuludest riigiteatritele.

1.4. Muu põhitegevus

Kokku kulus 2002. aastal muule põhitegevusele ligi 2% tööajast. Riigikontrolli ametnikud andsid nõu siseaudiitoritele, raamatupidajatele jt ametnikele ning osalesid järgmistes siseriiklikes töögruppides:

- audiitorite kutsekomisjon;
- siseaudiitorite ühing;
- riigiraamatupidamise ümberkorraldamise töögrupp;
- stabiliseerimisreservi nõukogu;
- Euroopa Liiduga peetavate läbirääkimiste institutsioonide töögrupp;
- ekspertiisi- ja järelevalvekomisjon;
- ohvriabi nõukogu;
- avaliku sektori tippjuhtimise edukriteeriumide ekspertpaneel.

Riigiraamatupidamise ümberkorraldamise tööühm

Tööühma kutsus kokku 1. augustil 2001 Rahandusministeerium ning seal osalevad peale ministeeriumi töötajate kohalike omavalitsuste ja Raamatupidamise Toimkonna esindajad, audiitorfirma PricewaterhouseCoopers konsultandid ning Riigikontrollist finantsauditi osakonna peakontrolör Kaie Karniol ja auditijuht Tõnis Saar.

Riigikontroll on kolm viimast aastat tähelepanu juhtinud järgmistele probleemidele:

- Aruanded ei kajasta asutuse tegevuse tegelikku tulemust. Seetõttu ei ole aruannetest saadava info põhjal võimalik hinnata asutuse tegevuse majanduslikku efektiivsust.
- Aruanded ei sisalda teavet, mida kasutatakse asutuse juhtimisotsuste tegemisel. Seetõttu tuleb kasutada alternatiivseid infoallikaid, mille tekitamine nõuab lisakulutusi.
- Aruanne sisaldab palju teavet, millel ei ole kasutajaid. Ka mittevajaliku info kogumine ja töötlemine tekitab asjatuid lisakulutusi.
- Riigiraamatupidamise regulatsioon ei ole vastavuses rahvusvahelise hea raamatupidamistavaga. See võib tekitada probleeme Eesti ühinemisel Euroopa Liiduga.

Poolteise aastaga:

- on esitatud raamatupidamise seaduse parandamise ettepanekuid. Neist osa rakendus uue raamatupidamise seaduse vastuvõtmisel 20.11.2002;
- on kaardistatud olukord, sh aruande tarbijate tegelikud vajadused, ning lepitud kokku riigiraamatupidamise uue mudeli põhimõtted;
- lõpule on jõudmas aruandevormide ja neile vastava üldeeskirja detailne väljatöötamine.

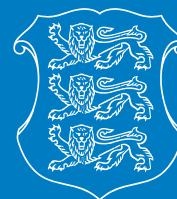
Et riigiraamatupidamise uus korraldus rakendub kava kohaselt 1. jaanuaril 2004, on oodata uut taset aruandluses 2004. aasta kohta.

Jüri Kõrge, tegevusriskide auditi osakonna peakontrolör riigikontrolöri ülesannetes, vastas Riigikogu liikmete arupärimistele:

- Riigi Kinnisvara AS-i kohta (Jaanus Männik ja Janno Reiljan);
- kuritegelike riisumiste ja raiskamiste kohta Kultuurkapitalis ja muudes valitsusasutustes (Jaanus Männik, Janno Reiljan ja Mai Treial).

Andsime arvamuse nii seaduste kui ka alamate õigusaktide eelnõude kohta (kokku üle 40), millest põhjalikumalt käsitlesime raamatupidamise seadust ning valitsusasutuste hallatavate riigiasutuste moodustamise, ümberkorraldamise ja nende tegevuse lõpetamise määrust.

Vastasime 102-le avaldusele ja teabenõudele, mille olid esitanud kodanikud ja organisatsioonid.

2. Arendustegevus

Riigikontrolli 2002. aasta arendustegevus lähtus Riigikontrolli strateegiast aastateks 2000–2003 ning tökokkulepetest riigikontrolöri, osakonnajuhtide ja direktori vahel. Arendustegevusse investeerisime 21 907 tundi ehk ligikaudu 14% tööajast. Seda oli üle 4 korra rohkem kui 2001. aastal.

2002. aasta olulisemad arendusprojektid olid:

- Riigikontrolli strateegia ülevaatamine perioodiks 2002–2004;
- auditimetoodika arendamine ja auditikäsiraamatu koostamine;
- koostööprojekt Hollandi Kontrollikoja ja juhtimiskonsultatsioonifirmaga MDF;
- kompetentsipõhise hindamise, tasustamise ja arendamise juurutamine;
- Riigikontrolli välisveebi vastavusse viimine avaliku teabe seaduse nõuetega ja elektroonilise dokumendihalduse juurutamine. Suurt tähelepanu pöörati ka Riigikontrolli infotehnoloogilise turvasüsteemi väljatöötamisele ja ellurakendamisele.

2.1. Metoodika arendamine

Riigikontroll tahab olla pädev ja usaldusväärne organisatsioon. Selleks tuleb teha häid auditeid. Kindla kvaliteedi ja ühtsete põhimõtetega auditid ei saa aga sündida standarditeta.

Loomulikult on tarvilik ja isegi paratamatu arvestada oma töös standardeid, mis ei ole spetsiifiliselt auditikesksed, vaid reguleerivad meie tegevuskeskkonda. Selliseks on näiteks hea raamatupidamistava. Auditistandarditest oleme seni oma töös eeskujuks võtnud INTOSAI norme, Ühendkuningriigi Riigikontrolli finantsauditi käsiraamatut ja näidistööpabereid jm. Leiame siiski, et sellest veel ei piisa. Usaldusväärsus ei saa sündida paindlik olemata ja nüansse arvestamata. Pidades küll silmas juba olemasolevaid, töötame välja omi, organisatsiooni ja oludega sobivaid juhiseid auditiprotsessi ja -metoodika kohta.

See mitu aastat tagasi alguse saanud projekt hõlmas ka mullu kõiki auditiosakondi. Võtsime vastu kogu oma töö aluseks oleva auditistrateegia ja tutvustasime seda nii valitsusele kui ka avalikkusele. Täpsustasime nn tootekirjeldusi ehk määratlusi, mida eri auditiliikidega uuritakse ning täiendasime auditi planeerimisdokumente ja -tehnikaid. Uuele Riigikontrolli seadusele tuginedes kujundasime varasema kontrolliakti ja peakontrolöri otsuse alusel välja ühtse kontrolliaruande standardformaadi. Samuti sai täpsema sisukirjelduse eri osakondade tehtav seire.

Lõppeesmärgiks on koostada rahvusvahelistel standarditel põhinevad ja Riigikontrolli eripära arvestavad auditistandardid ning nende rakendamist seletav auditikäsiraamat, mida vastavalt vajadusele täiendatakse. Taotleme, et kõik käsiraamatu olulisemad osad oleksid kaetud koolitusmoodulitega, mille abil uusi audiitoreid juhendada. Auditistandardite valmimisega paralleelselt peaks ühtlustuma majasisene kontroll auditite kvaliteedi üle nende valmimise etapis ning ka majaväliste hinnangute küsimine juba valminud auditite kohta.

2.2. Riigikontrolli välissuhtluse suunad

Riigikontrolli möödunud aasta välissuhtluse kolm peamist suunda olid samad, millele pandi alus juba aastaid tagasi:

- **Osalemine INTOSAI ja EUROSAI⁸ tegevuses.** Riigikontroll on esindatud INTOSAI keskkonnaauditi ja privatiseerimise auditi töörühmas ning EUROSAI keskkonnaauditi ja IT-auditi töörühmas. Möödunud aasta tähtsaima sündmusena tuleb nimetada mais Moskvas toimunud Euroopa kõrgeimate kontrolliasutuste kongressi, mille põhiteemaks oli riigieelarve audit. Arutleti, milline on riigikontrolli roll eelarvega tegelemise eri faasides: eelnõude ettevalmistamisel, parlamendis arutamisel, täitmisel ja täitmisest aru andmisel. Kõrvutati kogemusi infotehnoloogia kasutamisest eelarve täitmist auditeerides. Mullu lõppesid ka riigikontrolöri kuus aastat kestnud kohustused EUROSAI juhatusel liikmena.
- **EL-i kandidaatriikide ja Euroopa Kontrollikoja koostöö.** Pärast seda, kui Eesti on saanud EL-i liikmeks, kasvab see üle koostööks liikmesriikide kõrgeimate kontrolliasutuste juhtide kontaktkomitee ja mitmete töörühmade raames.
- **Kontaktide loomine ja süvendamine teiste kõrgeimate kontrolliasutustega.** Peamisteks partneriteks on Hollandi, Ühendkuningriigi, Balti- ja Põhjamaade kontrolliasutused ning Euroopa Kontrollikoda. Septembris Riias toimunud Eesti, Leedu, Läti, Norra, Rootsi, Soome, Taani kontrolliasutuste ja Euroopa Kontrollikoja esindajate kohtumisel olid päevakorras sellised Balti riikidele olulised teemad nagu haldus-suutlikkus ja selle mõõtmine, finantsjuhtimissüsteemide areng, võitlus korruptsiooni ja pettusega avalikus sektoris.

⁸ European Organisation of Supreme Audit Institutions – Euroopa Kõrgeimate Kontrolliasutuste Organisatsioon

⁹ Euroopa Liidu lepingu § 156 järgi üldaruande ühenduse tegevuse kohta

Neljandaks, uuemaks suunaks on Ukraina Kontrollikoja jt siirderiikide kontrolliasutuste toetamine. Samuti annab Riigikontroll oma panuse INTOSAI Arenguinitsiatiivi koolitusprogrammi.

Läinud aastal olime vahendajaks Euroopa Kontrollikoja ja Eesti ministerriumide vahel, kui kontrollikoda auditeeris keskkonnavaheandmete kasutamist. Ent seadus on pannud EL-i vahendite kasutamise auditeerimise ülesandeks ka Riigikontrollile. Sestap analüüsisime oma valmisolekut selleks. Valisime audiitorid, kes neile küsimustele spetsialiseeruvad, kavandasime teabe kogumist ja koolitust.

Kogemused Euroopa Kontrollikojast

Euroopa Kontrollikoda (ECA – European Court of Auditors) täidab Euroopa Liidus sarnast rolli mis Riigikontroll Eestis. Tema ülesandeks on auditeerida EL-i iga-aastast olulisimat aruannet – Euroopa Komisjoni aastaaruannet⁹. Selleks auditeerib Kontrollikoda ühenduse kõigi tulude ja kulude raamatupidamisaruandeid ning jälgib, kas EL-i eelarvetulud on laekunud ja vastavad kulutused tehtud seaduslikul ja reeglipärasel moel. Erilist rõhku pannakse finantsjuhtimise usaldusväärsuse auditeerimisele, st hinnatakse, kas, millisel määral ja millise hinnaga on saavutatud juhtimiseesmärgid.

Iga eelarveaasta lõppemise järel koostab Kontrollikoda aastaaruande. See saadetakse ühenduse muudele institutsioonidele ja avaldatakse koos nende vastustega Euroopa Liidu Teatajas. Kontrollikoda asub Luxembourg'is, paarisaja kilomeetri kaugusel Brüsselist, mis on tema peamise auditeeritava Euroopa Komisjoni põhiasukohaks.

2002. aasta märtsist augustini stažeeris Euroopa Kontrollikojas metoodika, planeerimise ja aruandluse teenistuse nõunik Jüri Raatma.

“Tegemist oli kasuliku kogemusega, sest pärast alguses toimunud koolitusprogrammi osalesin praktilises audititegevuses, mis on kahtlemata parim moodus organisatsiooni ja tema tegevuse tundmaõppimiseks.

Euroopa Kontrollikoda erineb Riigikontrollist ja ka teiste riikide kõrgeimatest auditiasutustest rahvusvahelisuse poolest. Audiitorid puutuvad oma igapäevatöös lisaks EL-i institutsioonidele kokku ka liikmesriikide asutustega. Samuti on koja enda kollektiiv paljurahvuseline, alates tippjuhtkonnast, kus iga liikmesriik on esindatud ühe liikmega. Praktikas tähendab see tööd ja dokumente mitmes keeles ning vajadust suure hulga tõlkide järele.

Auditite tõendusmaterjali kogumiseks külastavad audiitorid peale Brüsseli sagedasti nii kõiki liikmesriike, kandidaatriike kui ka kolmandaid riike, mida EL toetab. Kontrollikoja esindajad käivad auditilähetustel ka Eestis ning nende koostööpartneriks siin on Riigikontroll.

Võrreldes Euroopa Kontrollikoja auditilähenemist Riigikontrollis kasutatavaga, ei ole enamik erinevusi põhimõttelist laadi, vaid on tingitud peamiselt teistsugusest tegevuskeskkonnast. Mõlema tegevuse aluseks on rahvusvahelised auditistandardid.

EL-i haldusstruktuurid on Eesti omadest keerulisemad ja enamatasandilised ning see komplitseerib ka auditeerimist. Võrreldes Riigikontrolliga kasutatakse Euroopa Kontrollikoja auditites rohkem statistiliste valimite põhjal tehtud järeldusi. Suurt huvi pakkus mulle auditiaruannete läbiarutamine Euroopa Komisjoniga. Kuigi põhiolemuselt sarnaneb see protsess Riigikontrolli ja valitsuse suhtlusega, on tähelepanuväärne, et väga täpselt räägitakse läbi tähtsamate järelduste sõnastusnüansid.”

EL-i laienemise järel suureneb Eestis kasutatavate EL-i eelarvevahendite hulk. Nagu eespool öeldud, on Riigikontrolli pädevuses auditeerida nende kasutamist Eestis. Niisiis jätkub Riigikontrolli ja Euroopa Kontrollikoja edukalt kulgenud koostöö.

Hollandi programm

Koostööst teiste riikide kõrgeimate kontrolliasutustega väärivad esiletõstmist ühised pingutused hollandlastega Riigikontrolli arendamisel. Tänapäevaks on Hollandi eksperdid Hollandi valitsuse rahastatava programmi raames Riigikontrolli nõustanud juba kolm aastat, ees on viimane poolaasta, st tänava juunis tuleb teha kokkuvõte. Mida on Riigikontroll saanud selle aja jooksul oma sageli külas käinud välispartneritelt – Hollandi Kontrollikojal, juhtimis-konsultatsioonifirmalt MDF ja agentuurilt SENTER?

Eeskätt on väliseksperptide teadmised olnud meile abiks auditites. Eksperdid on osalenud kõigis kolmes Riigikontrolli viljeldavas auditiliigis, kokku 11-s auditis. Selle tulemusena on edasi arendatud auditimetoodikat ning parandatud kontrolliaruannete kvaliteeti. Hollandi eksperdid on tähtsustanud pidevat õppimist ning täna toimib Riigikontrollis süsteemne enesehindamine, arvestamaks auditite käigus tekkinud ideid ja saadud õppetunde.

Hollandlased on aktiivselt kaasa löönud ka Riigikontrolli arendusprojektides. Eriti väärib esiletõstmist kompetentsijuhtimise rakendamine. Peale selle, et meil on olnud hollandlastelt palju õppida, on koostöö rikastanud ka neid. Oleme neid positiivselt üllatanud näiteks sisevõrgu innovaatiliste lahendustega (eriti tööajaarvestuse ja seirekataloogi väljatöötamisel) ning Riigikontrolli strateegiaga.

Ühise töö kogemuse ja ka tegutsemispõhimõtete sarnastumise tõttu tahab Riigikontroll olla Hollandi Kontrollikoja ka edaspidi lähedane koostööpartner.

2.3. Kompetentsijuhtimine kui personali- ja palgapoliitika alus

Kiiresti suudab edasi liikuda selline organisatsioon, kus võimalikult palju töötajaid tunnetab isiklike eesmärgid ja huve organisatsiooni omadega kokku langevat. Et seda saavutada, ei tohi piirduda organisatsiooni eesmärkide teatavaks tegemisega, vaid tuleb pöörata palju tähelepanu üksikisikule. Seetõttu on Riigikontroll oma personalipoliitikas otsustanud kompetentsijuhtimise kasuks. Kui inimene tunneb, et tema teadmised, oskused ja võimed leiavad rakendust, nõrgad kohad aga asjalikku järeleaitamist, saavutab organisatsioon oma eesmärgid tõhusalt, ilma sunnita.

Kompetentsijuhtimine on terviklik mudel, mis sobib hästi kompaktsel põhitegevusega organisatsioonile. Seda rakendatakse alates personali planeerimisest kuni tasustamiseni. Mõned näited:

- Personali planeerides on teada, millised kompetentsid on osakonnas olemas ja missugused puudu, näiteks valdkonnateadmised, meeskonnatöö- või kirjaliku suhtluse oskus. Personali värvates saab töötajaile selgitada, missuguse profiiliga inimest Riigikontroll vajab täna ja tulevikus ning kuidas vajalikud kompetentsid tööalases käitumises väljenduvad. Personali valikul saab pöörata tähelepanu vaid olulistele kompetentsidele ja suurendada seeläbi valikuotsuse usaldusväarsust.
- Personali arendamisel saab aega ja raha suunata Riigikontrollile vajalike õppe- ja karjäärieesmärkide saavutamisele. Personali hindamisel saab anda objektiivset ja võrreldavat tagasisidet ametniku töö tulemuslikkuse ning silmapaistvate ja arendamist vajavate kompetentside kohta. Personali tasustamisel saab määrata õiglast ja arusaadavat individuaalset lisatasu ehk kompetentsitasu.

Kompetentsipõhise personalijuhtimise vahenditeks on iga-aastased arenguvestlused, uute ametnike sissejuhatav programm, iseseisev ja korraldatud õpe, hindamis-, arendamis- ja tasustamisjuhendid, aeg ja raha. Konkreet- sed näited kompetentsipõhise personalijuhtimise väljunditest 2002. aastal:

- Osakondade struktuuri ja koosseisu muudeti nii, et see võimaldab taseme kasvades ametnikel liikuda pikal karjääriastmestikul: nooremaudiitor → audiitor → vanemaudiitor → (auditijuht → peakontrolöri asetäitja → peakontrolör).
- Üks auditijuht edutati peakontrolöri asetäitjaks, 19 audiitorit vanemaudiitoriks, 13 nooremaudiitorit audiitoriks.
- Viidi läbi kümnest moodulist koosnev sissejuhatav programm uutele ametnikele, mis käsitles nii Riigikontrolli organisatsiooni kui ka selle tegevuskeskkonda.

- Korraldati eelkõige auditikompetentsi tugevdamiseks vajalikke koolitusi (seire, auditi planeerimine, auditiettepaneku koostamine ja riskide hindamine, auditi tõendusmaterjalide kogumine, analüüsimine ja dokumenteerimine, aruannete kirjutamine, sotsiaalsete probleemide uurimine, kvaliteedi- ja protsessijuhtimine). Lisaks väliskoolitajatele astusid üles ka sisekoolitajad, kellele see oli võimalus oma tööd mitmekesistada.
- Lõpule jõuti kompetentsikaartide väljatöötamisega kogu organisatsioonile.
- Arenguestluste lõppedes määrati kompetentsitasu järgmiseks arengu- ja hindamisperioodiks osakondades töötavatele ametnikele – peakontrollõrudele ja auditijuhtidele keskmiselt 14%, vanemauditiitoritele ja audiitoritele keskmiselt 12% ametipalgast.

Töötajate pilk

Mõned vastused küsimusele, missugune otsus, tegu või asjaolu meenub kõige esimesena märksõnaga “kompetentsijuhtimine aastal 2002”:

- Palk on muutunud selgemaks – on üks ametipalk ja selgetel alustel makstav kompetentsitasu, mille saamine lähtub kõigile arusaadavatest teguritest ja mis suurendab motiveeritust.
- Inimese teadmiste, oskuste ja kogemuste antakse hinnang töötulemuste põhjal.
- Olin Riigikontrollist pikalt ära ja seetõttu ei meenu suurt midagi.
- Tänu individuaalses arenguplaanis märgitud koolitussoovile õnnestus osaleda sobival ametialasel koolitusel. Sellel osalemist toetas ka teenistuse juhataja.
- Õppimine – kuidas ühitada asutuse strateegilisi eesmärke ja töötajate arenguplaane? Alluvad ja juhivad peaksid õppima üheskoos.
- Aktiivne osalemine kompetentsikaartide väljatöötamises. Kui inimene on mingi süsteemi loomisel või dokumendi koostamisel hingega kaasa löönud, siis võib olla kindel, et ta ka arvestab seda oma töös.
- Suveseminar, kus töövälises keskkonnas ja meeldivas seltskonnas leiti vastused paljudele tööle tekkinud küsimustele.
- Hulk pabereid, mis on seotud omakorda hulga paberitega ja mille kasutuselevõtuga kaasnes palju tutvumist, täitmist ja mõtlemist – iseenesest normaalne nähtus.
- Arenguestlus. See annab võimaluse saada ja anda tagasisidet ning arutada uusi tööalaseid ideid.

2.4. Töökokkulepe kui läbimõeldud juhtimise vahend

Läinud aasta detsember oli Riigikontrollis juba kolmandat korda töökokkulepete sõlmimise aeg. Taas leppisid osakonnajuhid ja direktor tippjuhi – seekord riigikontrolöri asendajaga – kokku järgmise aasta peamistes tegevustes, neile kuluvas ajas ja tulemustes. Töökokkuleppe täitmise alusel toimub hindamine ja määratakse ka palga muutuv osa, mille suurus oleneb sellest, kuidas on kokkuleppes märgitust kinni peetud.

Töökokkulepe pole “ükskõik milline” tööplaan. Asja olemust avab kõige paremini sõna ise – kokkulepe. See ei tähenda ülalt tulevat käsku, mis tuleb iga hinna eest täita või millest iga hinnaga kõrvale hiilida, vaid mõlema poole aktiivset osalust ja huvitatust. Lepete sõlmimisele eelneb põhjalik arutelu ja kavandamine osakondade ja teenistuste tasandil. Sellega tagame kavade teostatavuse ja töötajate toetuse neile.

Töökokkuleppes püüame sätestada ainult mõõdetavaid eesmärke ja tulemusi. Olulisemaid näitajaid on tegevustele kuluv raha, mis meie organisatsioonis on enamikus taandatav tööajale (u 80% eelarvest läheb palgakuludeks).

Kuna töökokkulepe lähtub Riigikontrolli strateegiast, siis on kõik kokkuleppes kajastatud tegevused vajalikud meie strateegiliste eesmärkide saavutamiseks.

Kuidas suunab see dokument töösooritusi läbi aasta? Ilmselt ei suunakski, kui ta pärast sõlmimist kõrvale panna ja kuni aastaaruande koostamiseni unustada. Et töökokkulepe sisaldab peamiselt mõõdetavaid suurusid, siis on nende täitmist võimalik ka jälgida. Osakonnad ja teenistused esitavad neli korda aastas põhjalikud vahearuanded, mis ka riigikontrolöri läbi arutatakse. Audititega seonduvaid indikaatoreid arutatakse lisaks kord kuus.

Analoogsed kokkulepped on tavaks Soome ja teistegi maade riigikontrollides. Töökokkulepe on saanud omaseks ning lahutamatuks osaks asutuse juhtimiskultuurist.

2.5. Kodanik ja Riigikontrolli veebileht

Välisveeb on ainus kanal, mille kaudu on igal maksumaksjal võimalik saada täielik ülevaade tema raha kasutamist uurivatest audititest. Sestap pööras Riigikontroll ka möödunud aastal välisveebi arendamisele suurt tähelepanu. Mullused tähised välisveebi arenduses:

- Veebruaris kasutati auditis “Rahvastikuandmed riigi registrites“ esimest korda veebiküsitluse vormi.
- Märtsis avalikustasime dokumendiregistri ja alustasime töökokkulepete kuvamist. Samuti koostasime iga töötaja kohta võimalikult täieliku isikuandmete lehe, mis sisaldab peale foto ja kontaktandmete ka töötaja ametikohta ja -kirjeldust ning haridust. Et väärtustame avalikkust ja läbi paistvust maksumaksja raha kasutamisel, on avalik ka kõigi töötajate palk ja selle osised.
- Aprillist lisandusid välisveebi Riigikontrolli ametnike kirjutatud artiklid.
- Alates juulist hakkasime kuvama aktuaalses seisus auditiplani.
- Oktoobris ilmus väike audiitori oskussõnastik, millest peaks abi olema Riigikontrolli auditiaruannete, aga ka muude materjalide lugejatele. Samuti saab alates oktoobrist rubriigi “Soovita auditit” kaudu saata ka faile.
- Aasta läbi täienes auditi- ja ka Riigikontrolli tegevuskeskkonna-teemaliste linkide kogu, mis peaks huvi pakkuma avaliku sektori töötajatele, eriti audiitoritele. Lingid viitavad eri maade aruannetele ja käsi-raamatutele.

Keskmiselt külastas Riigikontrolli kodulehekülge iga kuu üle 1000 inimese, kusjuures igaüks neist tegi seda üle kolme korra kuus ning vaatas iga külastuse ajal 12 lehekülge.

Välisveeb on eelkõige suhtluskanal

Oma veebilehte 2001. aastal uuendades seadis Riigikontroll eesmärgiks, et tegemist ei saa olla pelgalt info pakkujaga, vaid see peab võimaldama kahepoolset kommunikatsiooni iga huvilisega. Nüüdseks ongi veebilehel peale avaliku teabe seadusest tuleneva kohustuse võimaldada teabenõuete ja avalduste esitamist loodud ka võimalus kommenteerida meie auditeid ja esitada täpsustavaid küsimusi. Iga veebilehe külastaja saab lisaks tehtu arvustamisele Riigikontrolli töös ka ise aktiivselt osaleda, teatades oma tähelepanekutest ning soovitades audititeemasid.

Auditite kommenteerimise võimaluse loomine on ennast õigustanud. Kommentaaridest on saanud arvestatav lisamaterjal meie audititele. Näiteks Edelaraudtee doteerimise ning ka kurjategijate resotsialiseerimise auditi puhul tekkis veebilehel väga elav diskussioon. Veebifoorumi raames tavalisele külastajale antud vastus erakondade rahastamise kohta ületas uudisekännise. Riigikontroll on auditi tulemustega seotud inimestelt või valdkonna spetsialistidelt ka ise kommentaare palunud – nt õppelaenu käsitletud auditi järel lahkas teemat Ühispanga esindaja.

Auditi soovitamise võimalust luues oli Riigikontrolli eesmärgiks saada teavet, millist teemat auditteerides saame inimestele enim kasu tuua. Võimalust kasutavad erinevad inimesed: on neid, kes on ise riigi ebaõiglust tunda saanud; neid, kel on tekkinud küsimusi teiste inimeste kohtlemise õigluse kohta; neid, kes kahtlustavad oma tegutsemisvaldkonnas ebaefektiivust; ning neid, kes ühiskonna pärast üldiselt muret tunnevad. Mõni soovitaja eelistab jääda anonüümseks, mõni esineb oma (tuntud) nimega.

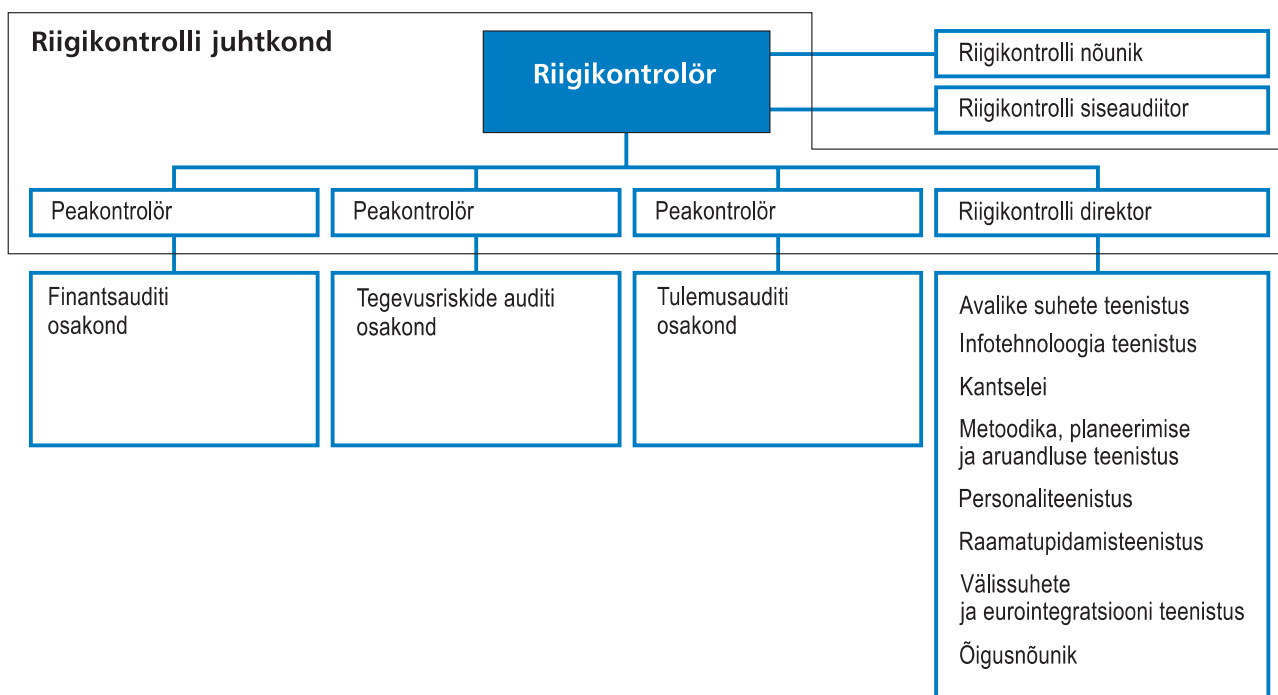
Kuigi Riigikontrollil ei ole võimalik iga saabunud soovi peale auditit alustada, jõuab kõik soovitatu auditiosakondadeni. Ja kuna kõiki veebilehe kaudu saabunud kirju võetakse kui tavalisi, mis tähendab, et neile on kohustus vastata, ei jää ükski meile interneti kaudu saadetud sõnum tähelepanuta.

Kommentaaride-soovituste arvu ja sisu peame silmas nii oma tööd planeerides kui ka kvaliteeti hinnates. Kodanike tagasiside näitab, kas meie seisukohad on arusaadavad, kas oleme olnud tähelepanelikud kõigi oluliste faktide suhtes. Soovituste rohkus mingil teemal osutab, mida tuleks kindlasti auditteerida. Maksumaksja peab tundma, et tal on piisavalt võimalusi avaldada oma arvamust asutusele, kes valvab tema riigile makstud raha kasutamise järele.

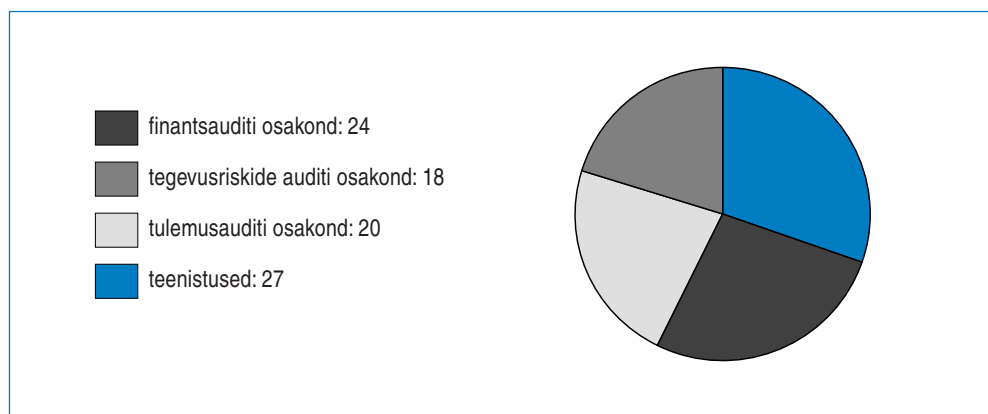
3. Organisatsioon

3.1. Riigikontrolli struktuur

3.2. Teenistujate jaotumine osakonniti

2002. aastal töötas Riigikontrollis keskmiselt 93 inimest. 31.12.2002 oli Riigikontrolli teenistuses 89 inimest, kes jagunesid struktuuriüksuste vahel järgmiselt:

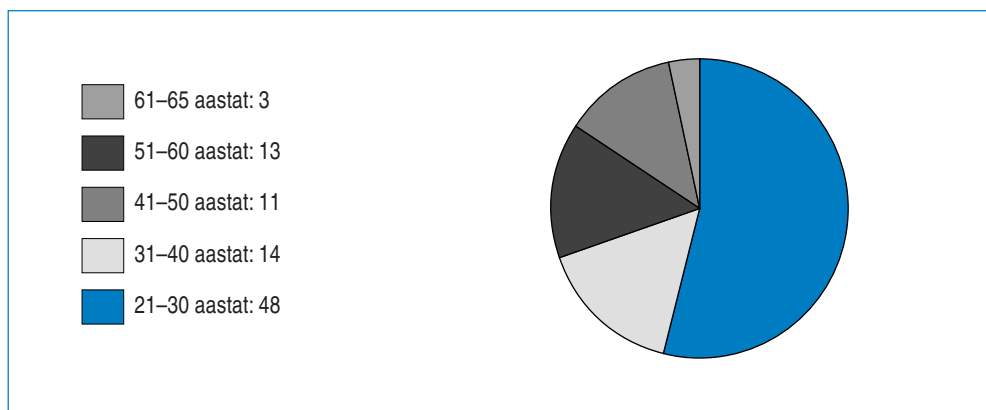

3.3. Teenistujate haridustase, vanus ja staaž

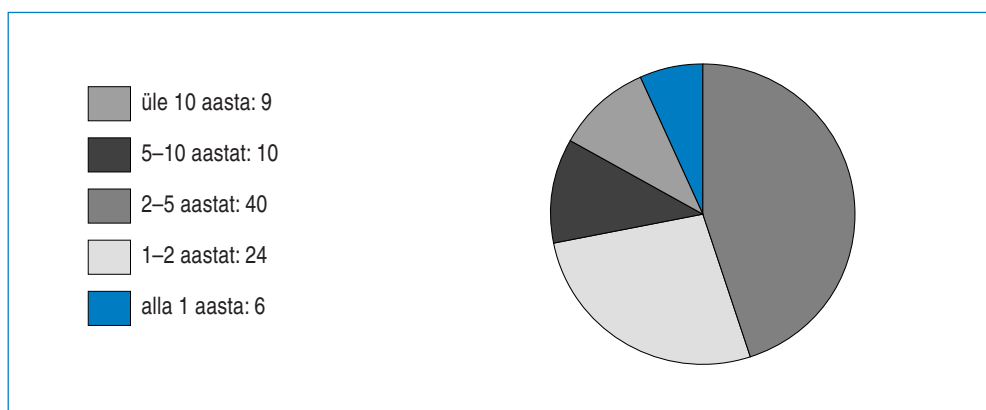
31. detsembri seisuga oli kõrgharidus 94% Riigikontrolli auditiosakondades hõivatud ametnikest, sh magistrikraad oli 5 ametnikul, magistriõppes õppis 8 ja doktoriõppes 1 ametnik.

Riigikontrollis 2002. aasta lõpus töötanud 89 teenistujast oli kõrgharidusega kokku 76 ehk 85% ja 7 ametnikku oli omandamas kõrgharidust. Lisaks oli 6 ametnikul magistrikraad, 12 õppis magistri- ja 2 doktoriõppes.

Teenistujate keskmine vanus oli 31. detsembril 35 aastat. Vanuserühmiti jagunevad teenistujad järgmiselt:

Teenistujate keskmine staaž Riigikontrollis oli aasta lõpus 3 aastat. Staažirühmade kaupa jagunevad teenistujad järgmiselt:

Organisatsiooni juhtimise ja töökeskkonna stabiliseerumine ühelt poolt, teisalt tulemuslik personalihõive on viimastel aastatel pidevalt vähendanud personalivoolavust. 2000. aastal, Riigikontrolli jaoks suurte muutuste ja ümberkorralduste aastal, oli see näitaja 36%, 2001. aastal alanes 22%-ni ning 2002. aasta lõpuks 11%-ni.

4. Ressursid

4.1. Riigikontrollile eraldatud raha kasutamine

Eelarve

Riigikontrolli tegevuskulud kaetakse riigieelarvest. 2002. aastal eraldati Riigikontrollile riigieelarvest 28 200 000 krooni, mis moodustas ligi 0,1% riigieelarve kogukulude mahust.

Riigieelarve seadusega 2002. aastaks eraldatud eelarve suurenes võrreldes 2001. aasta eelarvega 5,3%. Eelarve suurenes peamiselt seoses suurenenud kulutustega professionaalse tööjõu kaasamiseks ja selle konkurentsivõime- liseks tasustamiseks.

28 200 000 kroonist kasutati 27 962 829 krooni ja kasutamata jäi 237 171 krooni.

Artikkel	Eelarve 2001	Kulud 2001	Eelarve 2002	Kulud 2002
10 töötasu	13 555 000	12 823 706	14 864 875	14 703 350
21 sotsiaalmaks	4 473 000	4 245 159	4 905 335	4 864 341
22 töötus- kindlustusmaks	0	0	72 904	71 707
30 majandamiskulud	6 827 000	6 824 616	6 340 886	6 246 516
37 infotehnoloogia	1 390 000	1 389 989	1 500 000	1 462 016
44 ostetud tööd ja teenused	100 000	100 000	200 000	89 840
57 rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	16 000	10 102	16 000	10 309
76 soetused	419 316	419 316	300 000	289 485
54 õppelaen	0	96 981	0	225 265
Kokku	26 780 316	25 909 869	28 200 000	27 962 829

Investeeringud

Aasta jooksul investeeriti põhivarasse 1 185 461 krooni.

Valdav osa investeeringutest tehti infotehnoloogiavahenditesse: viidi läbi riigihange 25 arvuti, 15 kuvari ja 2 serveri ostmiseks.

Põhivarana kajastatavate IT-seadmete soetamiskulud olid 930 575 krooni; muu inventari soetamise kulud 239 092 krooni.

Seisuga 31.12.2002 oli Riigikontrollile kuuluva materiaalse põhivara bilansiline maksumus 22 919 629 krooni.

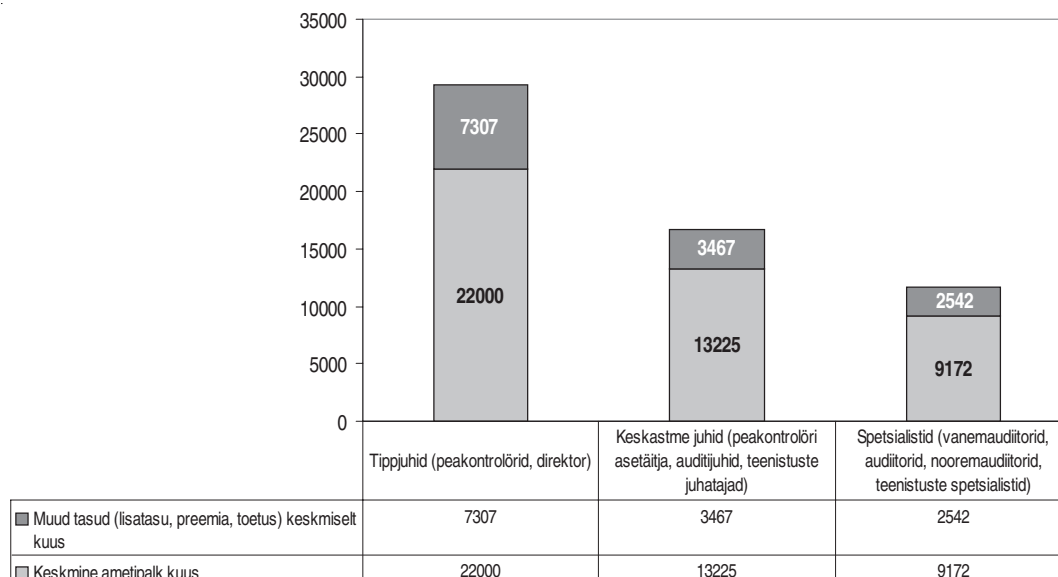
Personalikulud

Palk

Eelarve suurimad kuluartiklid, töötasu ning sellelt arvestatud sotsiaalka ja töötuskindlustusmaks, moodustasid 2002. aastal tegevuskuludest 74,1% (19 637 183 krooni).

Riigikontrolli teenistujate keskmine töötasu oli 2002. aastal tippjuhtidel 29 307 krooni, keskastme juhtidel 16 692 krooni ja spetsialistidel 11 714 krooni kuus. Keskmine ametipalk oli 2002. aastal tippjuhtidel 22 000 krooni, keskastme juhtidel 13 225 krooni ja spetsialistidel 9172 krooni kuus. Ametipalgale lisandunud muud tasud (kompetentsitasu, lisatasu, preemiad ja toetused) moodustasid tippjuhtide keskmisest palgast keskmiselt 25% (7 307 krooni), keskastme juhtidel 21% (3 467 krooni) ja spetsialistidel 22% (2 542 krooni) kuus.

Riigikontrolli ametnike ametipalk ja lisatasud 2002. aastal

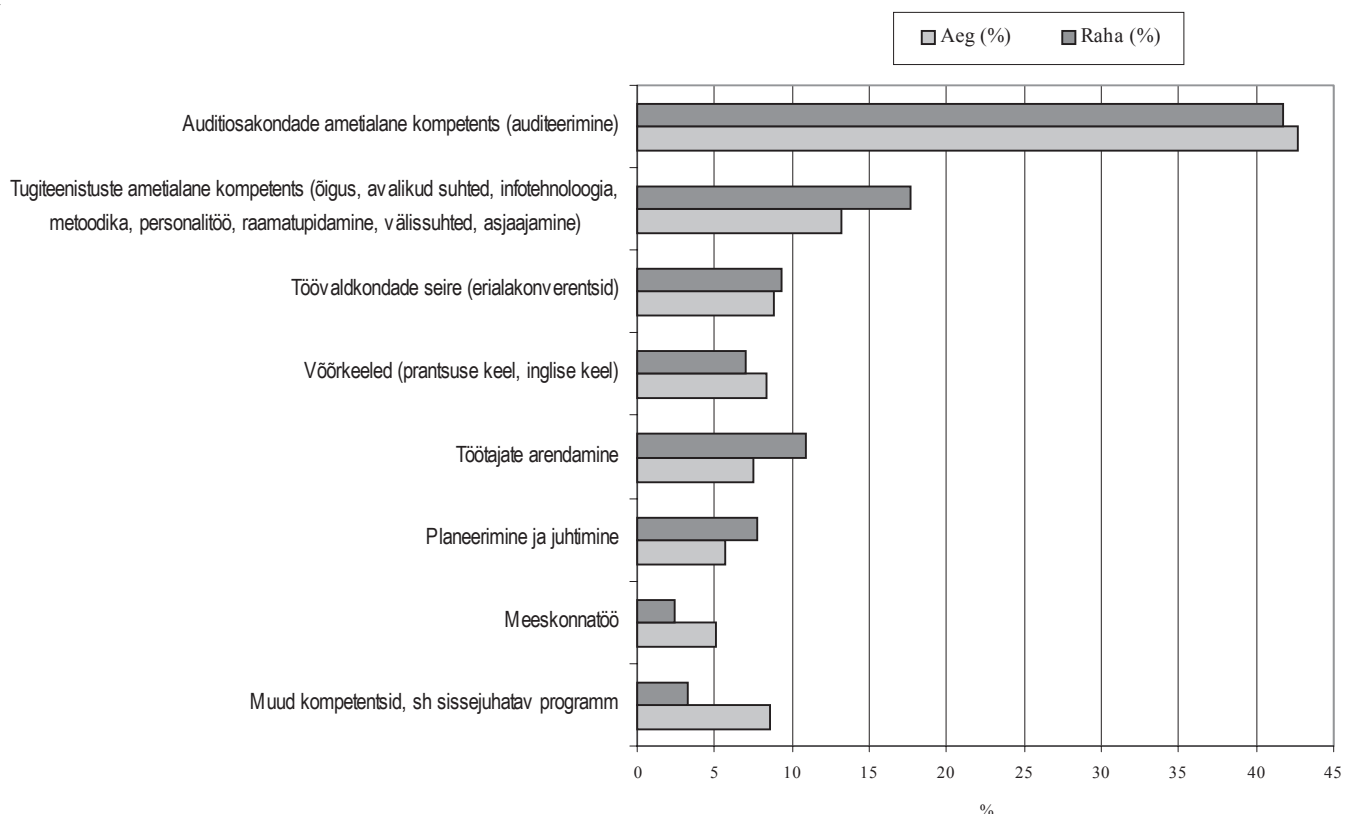
Koolitus

Töötajate arendamiseks kulus Riigikontrollil 2002. aastal 695 240 krooni ja 7 656 tundi. Koolituskulu moodustas 4,7% Riigikontrolli aastasest palgafondist.

Riigikontrolli ametnikud viibisid täiendõppel nii Eestis kui välisriikide kontrolliasutuste juures. Enim täiendõpet toimus nii auditosakondades kui teenistustes ametialase kompetentsi arendamiseks. Samuti osaleti aktiivselt erialakonverentsidel ja täiendati keeleoskust.

Keskmiselt kulus ühe ametniku koolituseks 7 730 krooni ja 82 tundi. Iseisvaks enesetäiendamiseks kulus lisaks 5 730 tundi, mis teeb ühe ametniku kohta keskmiselt 62 tundi.

Ametnike koolituseks kulunud aja ja raha jagunemine 2002. aastal

Välislähetused

Riigikontrolli rahvusvaheliste suhete arendamiseks ja Eesti diplomaatiliste esinduste auditeerimiseks viibis 66 välislähetuses 31 ametnikku kokku 641 päeva. Selleks kulus lähetuskulude arvelt 614 172 krooni.

Bilanss

	Aruandeaasta 31.12.2002	Eelnev aasta 31.12.2001
VARA		
Käibevara		
Kassa ja pangakontod	13	55 725
Mitmesugused nõuded		
Nõuded töötajatele	2 908	1 717
Kokku	2 908	1 717
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud		
Ettemakstud kindlustuskulud	29 494	26 089
Ettemakstud maksud	1 886	0
Muud ettemaksed	84 777	61 937
Kokku	116 157	88 026
Käibevara kokku	119 078	145 468
Materiaalne põhivara		
Hooned ja rajatised	24 166 817	24 166 817
Muu põhivara	8 498 215	8 347 647
Põhivara kulum	-9 745 403	-7 426 365
Põhivara kokku	22 919 629	25 088 099
VARA KOKKU	23 038 707	25 233 567

	Aruandeaasta 31.12.2002	Eelnev aasta 31.12.2001
Kohustused ja omakapital		
Kohustused		
Lühiajalised kohustused		
Võlakohustused		
Pikaajaliste kohustuste lühiajaline osa	177 106	245 819
Võlad tarnijatele	207 727	411 541
Muud lühiajalised kohustused	0	21 232
Kokku	384 833	678 592
Personali maksukohustused	1 956	15 953
Viitvõlad		
Võlad töövõtjatele	751 785	613 544
Kokku	751 785	613 544
Lühiajalised kohustused kokku	1 138 574	1 308 089
Pikaajalised kohustused		
Pikaajalised võlakohustused		
Võlg liisingfirmadele	95 333	272 439
Kokku	95 333	272 439
Pikaajalised kohustused kokku	95 333	272 439
Kohustused kokku	1 233 907	1 580 528
Kapital		
Kapital	27 458 110	4 156 760
Annetatud kapital	371 369	715 716
Eelmise aasta tulem	-4 520 787	23 301 350
Aruandeaasta tulem	-1 503 892	-4 520 787
Kapital kokku	21 804 800	23 653 039
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU	23 038 707	25 233 567
Bilansivälised varad	1 348 231	1 665 045
Bilansivälised nõuded	35 195	35 195

Tulemiaruanne

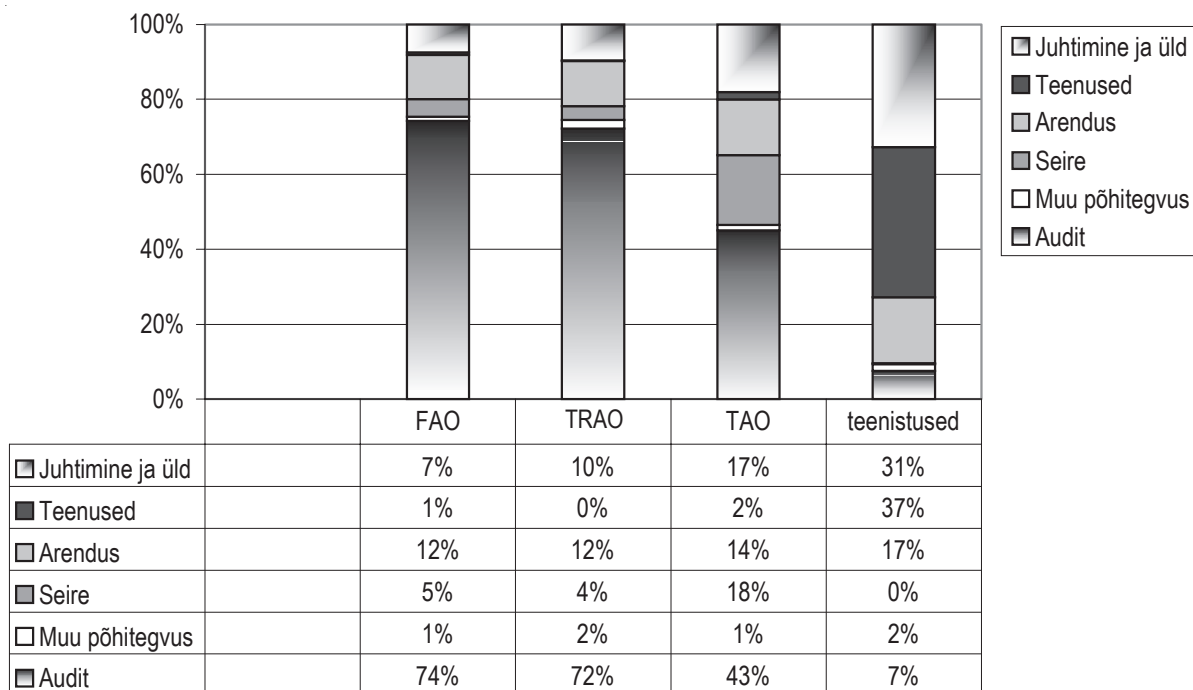
	Aruandeaasta 2002	Eelnev aasta 2001
Tegevustulud		
Tulud eelarvest	27 962 829	25 909 869
Tegevustulud kokku	27 962 829	25 909 869
Tegevuskulud		
Palgad ja tasud	14 707 909	12 835 021
Sotsiaalmaksukulu	5 096 209	4 388 655
Väljamaksmata puhkustasu	131 421	147 497
Muud personalikulud	1 258 790	1 632 273
Majanduskulud	5 176 238	5 640 828
Muud tegevuskulud	127 341	2 614 624
Ülekanded ja toetused	10 309	10 102
Tegevuskulud kokku	26 508 217	27 269 000
Põhivara kulum	2 899 205	3 074 326
Tegevustulem	-1 444 593	-4 433 457
Finantstulud ja finantskulud		
Finantstulud	0	4 998
Finantskulud	59 299	92 328
Maksude, maksete, lõivude ja tasude kogumine		
Tulud maksude kogumisest	0	9 234
Maksude, maksete, lõivude ja tasude ülekandmine	0	9 234
Arvestatud tulem	-1 503 892	-4 520 787

4.2. Tööaja kasutamine

2002. aastal oli peale puhkuste ja haiguste mahaarvestamist Riigikontrolli ametnike kasutada 156 634 töötundi. Sellest kulus otseselt auditiprojektidele ning ülevaate koostamiseks riigi vara kasutamise ja säilimise kohta 69 041 tundi ehk 22,5% enam kui 2001. aastal. Auditiosakondadel kulus auditeerimiseks keskmiselt 63% ja auditivaldkondadega seotud seireks 9% tööajast.

Kogu maja löikes kulus otseselt auditiprojektidele 44%, muule põhitegevusele 2%, auditeeritavate valdkondadega kursisolemiseks ehk seireks 6%, arendustegevusteks 14%, juhtimis- ja teisteks töökorralduslikeks tegevusteks 18% ning Riigikontrolli põhiprotsessi toetavatele tegevustele (planeerimine ja aruandlus, juriidiline nõustamine, välissuhtlemine, avalikud suhted, infotehnoloogilised teenused, raamatupidamine, dokumendihaldus) 13% tööajast.

Tööaja kasutamise jagunemine 2002. aastal

5. Audiitori järeldusotsus

AS PricewaterhouseCoopers

Pärnu mnt. 15
10141 Tallinn
www.pwcglobal.com/ee/
www.pwc.ee

Telefon (0) 6 141 800
Faks (0) 6 141 900

AUDIITORI JÄRELDUSOTSUS

Riigikogule

Oleme auditeerinud Riigikontrolli (asutus) 31. detsembril 2002 lõppenud aasta raamatupidamise aastaaruannet, mille põhjal on koostatud lehekülgedel 49-51 esitatud raamatupidamisaruande kokkuvõte. Sooritasime auditi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega.

Meie järeldusotsuses 19. veebruaril 2003 avaldasime me arvamust, et eespool nimetatud raamatupidamise aastaaruanne:

- on koostatud olulises osas korrektselt kooskõlas Eesti Vabariigi rahandusministri 5. detsembri 2002. a määrusega nr 143 "2002. a aastaaruande koostamine, esitamine ja kinnitamine" ning Eesti Vabariigi raamatupidamisseaduse ja hea raamatupidamistavaga osas, milles need ei ole vastuolus eelmainitud määrusega;
- tegemata märkust juhtisime tähelepanu asjaolule, et nimetatud määruses väljendatud põhimõtted ei ole osaliselt kooskõlas Eesti Vabariigi raamatupidamisseaduse § 4 (2) nõutud tekkepõhise arvestusprintsiibiga ja seetõttu ei võimalda antud määrus koostada aruannet, mis kajastaks asutuse finantsseisundit seisuga 31. detsember 2002 ja 2002. a tegevuse tulemust õigesti ja õiglaselt kooskõlas Eesti Vabariigi raamatupidamise seadusega.

Meie arvates on raamatupidamisaruande kokkuvõte kõigis olulistest osades kooskõlas raamatupidamise aastaaruandega, mille põhjal see on koostatud.

Asutuse finantsseisundist ja perioodi majandustegevuse tulemusest ning meie auditi ulatusest paremaks arusaamiseks tuleks raamatupidamisaruande kokkuvõtet lugeda koos eelpool nimetatud raamatupidamise aastaaruandega ja audiitori järeldusotsusega selle kohta.

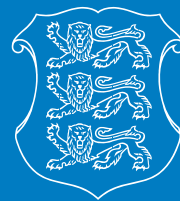
Urmas Kaarlep
AS PricewaterhouseCoopers

Maris Vask
Vannutatud audiitor

26. veebruar 2003

Riigikontrolli
2002. aasta raamatu-
pidamise aastaaruanne
on avaldatud täies
mahus Riigikontrolli
veebilehel
www.riigikontroll.ee.

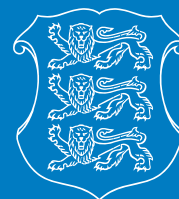

Lisad

Riigikontrolli töötajad aastal 2002 (seisuga 31.12.2002)

Dag Ainsoo	Kalev Lattik	Heiki Randma
Sale Ajalik	Kadri Lehenurm	Evi Riives
Airi Alakivi	Ingrit Lepasild	Siiri Roose
Peeter Annus	Eili Lepik	Mari Rull
Markko-Raul Esop	Kadri-Liis Loigu	Svetlana Rõbakova
Jane Etverk	Eva Lätti	Tõnis Saar
Katrin Gottlob	Peeter Lätti	Tarmo Sepman
Rein Harjo	Alo Lääne	Sven Soiver
Liidia Heinlo	Maidu Lääne	Õie Soovik
Raivo Hurt	Olav Lüüs	Merike Starovoitov
Anne Hurt	Piret Malv	Saima Strenze
Margit Jaksen	Airi Mark	Marek Suurniit
Heli Jalakas	Raul Mark	Madis Särekanno
Krista Jansen	Siiri Martverk	Rein Söörd
Mare Kabrits	Kristjan Mellik	Jelena Zubova
Katri Kadakas	Erki Must	Vladimir Žugov
Kaie Karniol	Maimu Mölderson	Ira Tambik
Jaanus Kasendi	Anneli Narusk	Kaire Tamm
Ilmar Kerm	Tiina Ojasalu	Katri Tammsaar
Kristel Kerson	Ilme Ott	Helen Trelin
Helerin Kivilo	Kristjan Paas	Timo Tupp
Hedy Kohv	Helen Paliale	Jaana Tõnisson
Aalo Kukk	Andra Peel	Liisi Uder
Eevi Kuld	Kairit Peterson	Krista Uuna
Lembi Kull	Margit Piller	Aivo Vaske
Karin Kuller	Sven Potapov	Janno Veskimets
Margus Kurm	Kaire Premis	Anneli Viirmann
Jüri Kurss	Pille Pöder	Ene Viru
Vello Kuuse	Maret Põldaas	Evelyn Vällik
Jüri Kõrge	Jüri Raatma	

2002. aasta auditite loetelu

2002. aastal läbi viidud auditid jagunesid ministeeriumide ja nende haldusalade kaupa järgnevalt:

Haridusministeerium

1. Riigikontrolli arvamus Haridusministeeriumi 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta
2. Õppepraktika korraldus kutseõppeasutustes
3. Koolikohustuse täitmise tagamine

Justiitsministeerium

4. Riigikontrolli arvamus Justiitsministeeriumi 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta
5. Riigikontrolli arvamus Prokuratuuri 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta

Kaitseministeerium

6. Riigikontrolli arvamus Kaitseministeeriumi 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta
7. Riigikontrolli arvamus Balti Kaitsekolledži 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta
8. Riigikontrolli arvamus Rahuoperatsioonide Keskuse 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta
9. Riigikontrolli arvamus Sisekaitseakadeemia 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta
10. Riigikontrolli arvamus Teabeameti 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta
11. Järelaudit ülesandele 013/2000 – personalijuhtimine kaitseväes Kaitsejõudude Peastaabi personali planeerimise näitel

Keskkonnaministeerium

12. Riigikontrolli arvamus Keskkonnaministeeriumi 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta
13. Riigikontrolli arvamus Keskkonnainspeksiooni 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta
14. Riigikontrolli arvamus Maa-ameti 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta
15. Riigikontrolli arvamus Riigimetsa Majandamise Keskuse 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta
16. Poollooduslike koosluste hooldamise toetuse maksmise riskid

Kultuuriministeerium

17. Riigikontrolli arvamus Kultuuriministeeriumi 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta
18. Riigikontrolli arvamus Eesti Kontserdi 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta

Majandusministeerium

19. Riigikontrolli arvamus Majandusministeeriumi 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta
20. Riigikontrolli arvamus Patendiameti 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta

Põllumajandusministeerium

21. Riigikontrolli arvamus Põllumajandusministeeriumi 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta
22. Happeliste muldade lupjamise toetuse maksmise riskid
23. Nõuandetoetuse maksmise riskid
24. Tegevuslubade andmine toidutoorme ja toidu importimiseks
25. Teraviljatoetuse maksmise riskid
26. Tõuaretustoetuse maksmise riskid

Rahandusministeerium

27. Riigikontrolli arvamus Rahandusministeeriumi 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta
28. Riigikontrolli arvamus Statistikaameti 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta
29. Riigikontrolli arvamus Maksuameti 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande ning Rahandusministeeriumi riigikassa osakonnale esitatud riigi tulude laekumise 2001. aasta aruande kohta
30. Riigikontrolli arvamus Tolliameti 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande ning Rahandusministeeriumi riigikassa osakonnale esitatud riigi tulude laekumise 2001. aasta aruande kohta
31. Riigikontrolli arvamus Stabiliseerimisreservi 2001. aasta haldamise aruande kohta
32. Riigikontrolli arvamus “2001. aasta riigikassa halduses olevate vahendite olemi ja paigutuse aruande” kohta
33. Tööandja pankrotistumise tõttu töötajatel saamata jäänud töötasu hüvitamise riskid

Riigikantselei

34. Riigikontrolli arvamus Riigikantselei 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta
35. Riigikontrolli arvamus Rahvusarhiivi 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta
36. Riigikantselei tegevuse seaduslikkus Valitsusside Asutuse likvideerimisel

Siseministeerium

37. Riigikontrolli arvamus Siseministeeriumi 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta
38. Riigikontrolli arvamus Kaitsepolitseiameti 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta

39. Riigikontrolli arvamus Päästeameti 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta
40. Riigikontrolli arvamus Politseiameti 2001. aasta raamatupidamisarvestuse kohta
41. Riigikontrolli arvamus Sisekaitseakadeemia 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta
42. Regionaalpoliitilise laenu haldamine
43. Riigihangete korraldus Siseministeeriumis ja tema valitsemisala asutustes
44. Toidu- ja korteritoetuse maksmine piirivalveametnikele

Sotsiaalministeerium

45. Riigikontrolli arvamus Sotsiaalministeeriumi 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta
46. Riigikontrolli arvamus “Riiklikuks pensionikindlustuseks ette nähtud vahendite laekumise ja kasutamise 2001. aasta aruande” kohta
47. Riigikontrolli arvamus “Riiklikuks ravikindlustuseks ette nähtud vahendite laekumise ja kasutamise 2001. aasta aruande” kohta
48. Alkoholismi ja narkomaania programmiks eraldatud raha kasutamine
49. HIV/AIDS-i ennetamise riiklikuks programmiks eraldatud raha kasutamine
50. Lapsehooldustasu maksmise riskid
51. Tehniliste abivahendite kompenseerimiseks eraldatava toetuse maksmise riskid
52. Tervisekahjustuse tekitamisega seoses määratava hüvitise maksmise riskid
53. Toimetulekutoetuse maksmise riskid
54. Üksikvanematoetuse maksmise riskid

Teede- ja Sideministeerium

55. Riigikontrolli arvamus Teede- ja Sideministeeriumi 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta
56. Riigikontrolli arvamus Maanteeameti 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta
57. Riigimaanteede hooldeks eraldatud raha kasutamine ja sellega seotud hangete korraldus
58. Riigi tegevus AS Edelaraudtee erastamisel ja ühiskondliku reisijateveo teenuse tellimisel
59. Veeteede Ameti antavad tegevusload

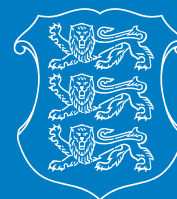
Välisministeerium

60. Riigikontrolli arvamus Välisministeeriumi 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta

Lisaks tegi Riigikontroll auditeid, mis hõlmasid
mitme ministeeriumi valitsemisala:

61. Ministeeriumide tegevus vahistatute, kinnipeetavate ja tingimisi karistatute resotsialiseerimisel (Justiits-, Sise-, Haridus- ja Sotsiaalministeerium)
62. Alaealiste erikohtlemine kriminaalmenetluses (Justiits- ja Siseministeerium)
63. Tegevuslubade andmine ehitus-, projekteerimis- ja ehitusliku ekspertiisi töödeks (Kultuuri-, Majandus-, Põllumajandus- ning Teede- ja Sideministeerium)
64. Tulemusjuhtimiseks eraldatud töötasuvahendite kasutamine (Rahandus-, Justiits-, Kaitse- ning Teede- ja Sideministeerium)
65. Rahvastikuandmed riigi registrites (Sise-, Teede- ja Side- ning Rahandusministeerium)

Kõikide loetletud auditite aruannetega on võimalik tutvuda Riigikontrolli koduleheküljel aadressil www.riigikontroll.ee.

Kronoloogia 2002

Jaanuar

- 24.01 Finantsauditi osakonna auditijuht Tõnis Saar viib Eesti Haldusjuhtimise Instituudis läbi infopäeva eelarveliste asutuste raamatupidajatele, tutvustades Riigikontrolli finantsauditite tähelepanekutele tuginedes avaliku sektori aruandluse probleeme ja tüüpilisi raamatupidamiseksusi.

Veebruar

- 06.02–08.02 Fon Linders Hollandi Kontrollikojast ning Silvia van der Cammen ja Herman Snelder konsultatsioonifirmast MDF on Eestis, et analüüsida nn Hollandi programmi vahe- tulemusi ja plaanida edasist. Arutelul osalevad riigikontrolör Juhan Parts, peakontrolörid Kaie Karniol, Jüri Kõrge ja Margus Kurm, direktor Peeter Lätti ning teenistuste juhata- jad Airi Alakivi, Kadri Mölder ja Aivo Vaske.
- 20.02 Rahvusvaheline audiitorfirma PricewaterhouseCoopers koolitab tegevusriskide ja finantsauditi osakonna töötajaid seaduslikkuse auditi alal.
- 26.02 Riigikontrolli direktor Peeter Lätti ning välissuhete ja eurointegratsiooni teenistuse juhataja Rein Söörd on Soome Riigikontrollis tutvumas tugiteenuste korralduse ja Soome Riigikontrolli Euroopa Liidu alase tööga.

Märts

- 01.03–31.07 Metoodika, planeerimise ja aruandluse teenistuse nõunik Jüri Raatma stažeerib Euroopa Kontrollikojas.
- 04.03–13.03 Tulemusauditi osakonna peakontrolör Margus Kurm ning audiitorid Aalo Kukk, Eili Lepik ja Andra Peel on Ungaris Ameerika ja Ungari riigikontrollide korraldatud tulemus- auditi seminaril.
- 07.03 Juhan Parts võtab osa EUROSAI juhatuse koosolekust Kopenhaagenis.
- 18.03–22.03 Mark Hendrix ja Stan van Elten Hollandi Kontrollikojast nõustavad tegevusriskide ja finantsauditi osakonda (“Hangete korraldus Siseministeeriumi valitsemisalas”, Politsei ameti 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande audit).

- 21.03 Tegevusriskide auditi osakonna peakontrolör Jüri Kõrge ja vanemaudiitor Vello Kuuse ning tulemusauditi osakonna peakontrolör Margus Kurm osalevad Eesti Avaliku Halduse Instituudi korraldatud tervishoiukonverentsil.
- 25.03–27.03 Metoodika, planeerimise ja aruandluse teenistuse juhataja Aivo Vaske on Vilniuses EL-i kandidaatriikide kõrgeimate kontrolliasutuste ja Euroopa Kontrollikoja juhtide moodustatud auditikäsiraamatute töörühma (edaspidi *auditikäsiraamatute töörühm*) koosolekul.
- 25.03–28.03 Jan van Dam ja Fons Gloerich Hollandi Kontrollikojast annavad tulemusauditi osakonnas konsultatsioone seoses auditiga “Töö tagamine kinnipeetavatele AS-i Vanglatööstus kaudu”.
- 27.03 Hollandi programmi käekäigu üle arutlevad Riigikontrollis Hollandi Kuningriigi suursaadik Joanna M. van Vliet, Babette Bouw agentuurist SENTER, Fon Linders Hollandi Kontrollikojast, Mailis Pukonen Riigikantselei eurointegreerimise büroost ja Silvia van der Cammen MDF-ist. Riigikontrolli esindavad riigikontrolör Juhan Parts ja direktor Peeter Läti.

Aprill

- 08.04–27.04 Finantsauditi osakonna auditijuht Tõnis Saar, tegevusriskide auditi osakonna vanemaudiitor Liisi Uder ning tulemusauditi osakonna auditijuht Kristjan Paas on IDI¹⁰ seminaril Krakovis.
- 10.04–13.04 Tulemusauditi osakonna peakontrolör Margus Kurm ja audiitor Krista Jansen on Pariisis EUROSAI keskkonna-auditi töörühma kohtumisel.
- 15.04–19.04 Riigikontrollil on külas Hiina Riigikontrolli 6-liikmeline delegatsioon eesotsas riigikontrolöri asetäitja hr Wang Daochengiga. Kohtutakse Riigikogu aseesimehe Peeter Kreitzbergi, rahanduskomisjoni ja Eesti-Hiina parlamendirühmaga ning Rahandusministeeriumi ametnikega. Pärnu linnavalitsuses tutvutakse kohaliku omavalitsuse siseauditiga.
- 18.04 Tulemusauditi osakonna toimetulekuvaldkonna vanemaudiitor Kaire Tamm ja audiitor Heiki Randma osalevad Eesti Lastekaitseliidu korraldatud konverentsil “Laps, haridus ja võrgustikutöö”.

¹⁰ IDI on INTOSAI sihtasutus, mis tegeleb koolituste korraldamisega.

- 23.04 Riigikontrolör Juhan Parts tutvustab valitsusele Riigikontrolli auditistrateegiat.
- 25.04 Juhan Parts, tegevusriskide auditi osakonna peakontrolör Jüri Kõrge ning metoodika, planeerimise ja aruandluse teenistuse juhataja Aivo Vaske külastavad Põhja-Eesti Regionaalhaiglat, tutvumaks tervishoius päevakorral olevate küsimustega.
- 25.04–27.04 Välissuhete ja eurointegratsiooni teenistuse juhataja Rein Söörd võtab Maltal osa Kesk- ja Ida-Euroopa riikide, Küprose ja Malta kõrgeimate kontrolliasutuste ning Euroopa Kontrollikoja kontaktametnike koosolekust.
- 30.04 Tulemusauditi osakonna ettevõtlusrühma vanemaudiitor Kairit Peterson osaleb Pärnus Eesti Kaubandus-Tööstuskoja korraldatud “Ettevõtja eurofoorumil”.

Mai

- 10.05 Tulemusauditi osakonna õiguskaitserühma vanemaudiitor Dag Ainsoo esineb Siseministeeriumi ja Politseiameti korraldatud kriminaalpreventsiooni alasel konverentsil ettekandega “Kuritegude ennetamise riiklik strateegia aastani 2005”.
- 13.05–14.05 Riigikontrolör Juhan Parts kohtub Prahlas EL-i liitumisläbirääkimiste esimesse ringi kuulunud riikide riigikontrolöridega. Käsitletakse nende seitsme kandidaatriigi (Küpros, Malta, Sloveenia, Ungari, Poola, Tšehhi ja Eesti) riigikontrollide ettevalmistusi EL-iga liitumiseks.
- 16.05–17.05 Tegevusriskide auditi osakonna vanemaudiitor Liisi Uder, tulemusauditi osakonna audiitor Eili Lepik ning metoodika, planeerimise ja aruandluse teenistuse juhataja Aivo Vaske osalevad Luxembourg’is TAIEX-i¹¹ korraldatud seminaril, mis käsitleb Euroopa Kontrollikoja keskkonnaauditit ja edasist auditikoostööd kandidaatriikidega.
- 27.05–31.05 Riigikontrolör Juhan Parts, finantsauditi osakonna peakontrolör Kaie Karniol, välissuhete ja eurointegratsiooni teenistuse juhataja Rein Söörd ning metoodika, planeerimise ja aruandluse teenistuse juhataja Aivo Vaske on EUROSAI 5. kongressil Moskvast. Juhan Parts ja Rein Söörd võtavad osa ka EUROSAI juhatuse 25. koosolekust.

¹¹ TAIEX on PHARE eelarvest finantseeritav programm kõigile assotsieerunud riikidele, programmi eesmärgiks on toetada nende riikide õigusaktide vastavusse viimist EL-i õigusaktidega.

- 27.05–31.05 Hollandi Kontrollikoja esindajad Jan van Dam ja Fons Gloerich arutavad tulemusauditi osakonnas auditit “Töö tagamine kinnipeetavatele AS-i Vanglatööstus kaudu”.
- 30.05 Tulemusauditi osakonna ettevõtlusrühma vanemaudiitor Heli Jalakas ja keskkonnarühma audiitor Andra Peel osalevad Keskkonnaministeeriumi, AS-i Keskkonnaehitus ja AS-i Entec korraldatud konverentsil “Jäätmekäitluse olukord ja arengusuunad”.

Juuni

- 04.06–07.06 SIGMA¹² eksperdid Rolf-Elm Larsen ja Johannes Stenbaek-Madsen konsulteerivad finantsauditi osakonda Riigikassa auditi asjus ning viivad läbi IDEA programmi kasutamise koolituse.
- 10.06–12.06 Tulemusauditi osakonna peakontrolör Margus Kurm ning vanemaudiitor Kairit Peterson viibivad Oslos INTOSAI privatiseerimise auditeerimise töörühma koosolekul.
- 10.06–13.06 Mark Hendrix ja Stan van Elten Hollandi Kontrollikojast on finantsauditi osakonnas arutamas Politseiameti 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande auditit ning riigieelarve täitmise aruandele hinnangu andmise meetodeid. Koos tegevus-riskide auditi osakonnaga arutatakse auditi “Hangete korraldus Siseministeeriumi valitsemisalas” tulemusi. Samal ajal analüüsib Silvia van der Cammen MDF-ist personalijuhi Airi Alakivi ja avalike suhete teenistuse juhataja Kadri Lehenurmega koolitust ja kommunikatsiooni.
- 24.06–26.06 Metoodika, planeerimise ja aruandluse teenistuse juhataja Aivo Vaske osaleb Sofias auditikäsiraamatute töörühma nõupidamisel.
- 25.06–28.06 Riigikontrollis on personali koolitust arutamas Riet Niegten MDF-ist.

Juuli

- 01.07–12.07 Finantsauditi osakonna auditijuht Tõnis Saar on IDI koolitajate nõupidamisel Oslos.
- 15.07–09.08 Tõnis Saar viibib koolitusel Londonis Rahandusministeeriumi partnerlusprogrammi “Hea valitsemis- ja raamatupidamistava tugevdamine” raames.

August

26.08–30.08 Fons Gloerich ja Jan van Dam on tulemusauditi osakonnas arutamas auditit “Töö tagamine kinnipeetavatele AS-i Vanglatööstus kaudu”.

September

- 03.09–05.09 Tegevusriskide auditi osakonna peakontrolör riigikontrolöri ülesannetes Jüri Kõrge; finantsauditi osakonna peakontrolör Kaie Karniol ja auditijuht Tõnis Saar; direktor Peeter Lätti; meetodika, planeerimise ja aruandluse teenistuse juhataja Aivo Vaske; välissuhete ja eurointegratsiooni teenistuse juhataja Rein Söörd; tulemusauditi osakonna vanemaudiitor Jane Etverk ning tegevusriskide auditi osakonna vanemaudiitor Liisi Uder esindavad Riigikontrolli Põhjamaade ja Balti riikide riigikontrollide esindajate kohtumisel Riias.
- 09.09–20.09 IDI korraldab Tallinnas EL-i kandidaatriikide kõrgeimate kontrolliasutuste ametnike auditikoolituse. Koolitajaks on ka finantsauditi osakonna auditijuht Tõnis Saar, õppurite seas finantsauditi osakonna audiitorid Krista Uuna ja Anneli Viirmann. IDI sekretariaadi ametnikuna on tegev välissuhete ja eurointegratsiooni teenistuse nõunik Karin Kuller.
- 11.09–02.10 Finantsauditi osakonna auditijuht Urmas Peterson on Londonis Ühendkuningriigi Riigikontrolli korraldataval rahvusvahelisel auditikursusel.
- 13.09 Välissuhete ja eurointegratsiooni teenistuse juhataja Rein Söörd osaleb Ukraina Kontrollikojas Kiievis Ukraina avaliku sektori auditi arendamise projekti esitlemisel Ukraina parlamendi, valitsuse, ministeeriumide jt riigiasutuste juhtidele. Projekti rahastab EL-i TACIS-e programm¹³ ning Eesti Riigikontroll osaleb selles kõrvuti Saksamaa ja Rootsi kõrgeimate kontrolliasutustega.
- 23.09–25.09 Finantsauditi osakonna vanemaudiitor Jüri Kurss osaleb Bratislavas auditikäsiraamatute töörühma sisekontrollisüsteemi auditi alasel seminaril.
- 29.09–01.10 Tulemusauditi osakonna peakontrolör Margus Kurm on EUROSAI IT-töörühma koosolekul Haagis.

¹² SIGMA on Majanduskoostöö ja -arengu Organisatsiooni (OECD) ning EL-i toetusprogramm Kesk- ja Ida-Euroopa riikidele.

¹³ TACIS on Euroopa Liidu tehnilise abi programm kolmeteistkümnemele Ida- ja Kesk-Aasia üleminekuriigile.

Oktoober

- 01.10 Tulemusauditi osakonna vanemaudiitor Eva Lätti alustab kuni 28.02.2003 kestvat stažeerimist Euroopa Kontrollikojas.
- 03.10 Riigikontrolöri kohusetäitja Jüri Kõrge; finantsauditi osakonna peakontrolör Kaie Karniol; auditijuhid Tõnis Saar ja Alo Lääne; direktor Peeter Lätti; metoodika, planeerimise ja aruandluse teenistuse juhataja Aivo Vaske, raamatupidamisteenistuse juhataja Ingrid Lepasild ning personalijuht Airi Alakivi osalevad Tartus riigiametnike foorumil “Avaliku teenistuse arengusuunad”.
- 03.10–04.10 Välissuhete ja eurointegratsiooni teenistuse juhataja Rein Söörd on EL-i liikmes- ja kandidaatriikide kõrgeimate kontrolliasutuste ning Euroopa Kontrollikoja kontaktametnike koosolekul Luxembourg’is.
- 07.10–10.10 Hollandi Kontrollikoja esindajad Stan van Elten ja Mark Hendrix arutavad finantsauditi ja tegevusriskide auditi osakonnas pilootauditeid “Riiklikuks pensionikindlustuseks ette nähtud vahendite laekumise ja kasutamise 2002. aasta aruanne” ning “Vedelkütuse impordi ja müügi tegevusload”.
- 07.10–11.10 Silvia van der Cammen MDF-ist arutab Riigikontrollis personalijuhi Airi Alakiviga koolitusküsimusi.
- 10.10–12.10 Tulemusauditi osakonna peakontrolöri asetäitja Siiri Martverk esineb *European Evaluation Society* konverentsil Sevillas ettekandega Riigikontrolli tulemusauditist.
- 22.10 Avalike suhete teenistuse juhataja Kadri Lehenurm, info-töötaja Katrin Gottlob ning välissuhete ja eurointegratsiooni teenistuse nõunik Katri Kadakas tutvuvad EL-i alase teabe haldamisega Soome Riigikontrollis.
- 22.10–24.10 Metoodika, planeerimise ja aruandluse teenistuse juhataja Aivo Vaske ning nõunik Jüri Raatma viibivad Gdanskis auditikäsiraamatute töörühma kvaliteedi tagamise alasel seminaril.
- 23.10 Riigikontrolöri kohusetäitja Jüri Kõrge teeb Riigikogus ettekande aruandest “Ülevaade riigi vara kasutamise ja säilimise kohta 2001. aastal”.
- 25.10 Finantsauditi osakonna peakontrolör Kaie Karniol, auditijuht Tõnis Saar ja audiitor Krista Uuna ning välissuhete ja eurointegratsiooni teenistuse juhataja Rein Söörd tutvustavad Eesti välisauditi korraldust Rahandusministeeriumi partnerlusprogrammis osalevatele Soome finantskontrolli ekspertidele.

- 28.10–01.11 Finantsauditi osakonna audiitor Krista Uuna ja nooremaudiitor Kadri-Liis Loigu auditeerivad Eesti Suursaatkonda Londonis.
- 29.10–30.10 SIGMA ekspert Rolf Elm-Larsen Taani Riigikontrollist konsulteerib finantsauditi osakonna audiitoreid Riigikassa auditi asjus.
- 31.10–01.11 Tulemusauditi osakonna toimetulekuvaldkonna audiitor Heiki Randma osaleb Haridusministeeriumi ja Eesti Noorsootöö Keskuse korraldataval Eesti II noorsootööfoorumil “Tegude aeg”.

November

- 05.11–06.11 Tegevusriskide auditi osakonna audiitor Saima Strenze ning meetodika, planeerimise ja aruandluse teenistuse nõunik Jüri Raatma osalevad Vilniuses seminaril, kus käsitletakse finantskontrolli osa võitluses korruptsiooni vastu.
- 06.11–07.11 Tulemusauditi osakonna keskkonnarühma vanemaudiitor Maimu Mölderson osaleb konsultatsioonifirma Christiansen Consulting korraldatud konverentsil, mis on osa projektist “Keskkonnajuhtimine Eesti keemiatööstuses”.
- 11.11–14.11 Finantsauditi osakonna auditijuht Tõnis Saar osaleb IDI/EUOSAI pikaajalise koolitusprogrammi strateegilise planeerimise seminaril Zagrebis.
- 11.11–15.11 Finantsauditi osakonna vanemaudiitor Jüri Kurss ja nooremaudiitor Marek Suurniit auditeerivad Eesti Suursaatkonda Berliinis.
- 13.11 Tulemusauditi osakonna toimetulekuvaldkonna rühm (Kristjan Paas, Heiki Randma ja Kaire Tamm) kohtub Lõuna-Eestis Võru maavanema Mait Klaasseni ja Varstu valla juhtide ning noorsoopolitsei, tööhõiveameti, koolide ja lastekodu esindajatega.
- 18.11–21.11 Tulemusauditi osakonna keskkonnarühma vanemaudiitor Krista Jansen ja audiitor Andra Peel osalevad TTÜ Põlevkivi Instituudi korraldatud rahvusvahelisel põlevkivi sümposiumil.
- 21.11–22.11 Hollandi juhtimiseksperdid Willemien van Otterlo ja Jan Renger ning Silvia van der Cammen ja Riet Nigten MDF-ist viivad Hollandi programmi raames läbi juhtimiskoolituse Riigikontrolli juhtkonnale, teenistuste juhatajatele ja auditijuhtidele.

- 11.11 Metoodika, planeerimise ja aruandluse teenistuse juhataja Aivo Vaske osaleb Pariisis auditikäsiraamatute töörühma materjalide vormistamisel.
- 22.11–23.11 Tulemusauditi osakonna toimetulekurühm (Kristjan Paas, Heiki Randma ja Kaire Tamm) ning Riigikontrolli pressiesindaja Sven Soiver osalevad TPÜ ja TTÜ korraldatud Eesti sotsiaalteaduste III aastakonverentsil.
- 23.11 Tulemusauditi osakonna toimetulekuvaldkonna vanemaudiitor Kaire Tamm osaleb Lastekaitse Liidu korraldatud rahvusvahelisel konverentsil “Meie lapse mured”.
- 25.11–27.11 Riigikontrolöri kohusetäitja Jüri Kõrge ning välissuhete ja eurointegratsiooni teenistuse juhataja Rein Söörd viibivad EL-i liikmes- ja kandidaatriikide riigikontrolöride ning Euroopa Kontrollikoja juhtide kohtumisel Luxembourg’is. Nad osalevad ka Euroopa Kontrollikoja 25. aastapäeva tähistamise üritustel.
- 25.11–29.11 Finantsauditi osakonna vanemaudiitor Õie Soovik ja audiitor Merike Starovoitov auditeerivad Eesti Suursaatkonda Kiievis.
- 26.11 Finantsauditi osakonna auditijuht Tõnis Saar, tulemusauditi osakonna vanemaudiitor Eva Lätti ning metoodika, planeerimise ja aruandluse teenistuse juhataja Aivo Vaske osalevad Brüsselis Euroopa Komisjoni korraldatud ühtse auditi alasel konverentsil “Verstehen 2002”.
- 27.11 Riigikontrolli külastavad Euroopa Komisjoni korruptsioonivastase võitluse üksuse OLAF esindajad Harrie van Boxmeer ja prof Petrus C. van Duyne.
- 28.11–29.11 Finantsauditi osakonnas viibib SIGMA ekspert Rolf-Elm Larsen seoses Riigikassa pilootauditi lõpuleviimisega.
- 29.11 Tulemusauditi osakonna toimetulekuvaldkonna audiitor Heiki Randma osaleb Põltsamaa Kodu- ja Põllutöökoolis konverentsil “Üld- ja kutsehariduse integratsioon elukestva õppe kontekstis”.

Detsember

- 12.12–14.12 Riigikontrolöri kohusetäitja Jüri Kõrge ning välissuhete ja eurointegratsiooni teenistuse juhataja Rein Söörd osalevad EL-i kandidaatriikide kõrgeimate kontrolliasutuste ning Euroopa Kontrollikoja juhtide kohtumisel Bukarestis.

RIIGIKONTROLL

Tegevusaruanne 2002

ISSN 1406-7129

Väljaandja: Riigikontroll
Küljendus: Jaan Klõšeiko
Foto: A. Truuväärt (Filmari Studio)
Trükk: AS Pakett trükikoda